

Zdravíme pana
K. JINDRÁKA,
New York

50 centů

TELEFONY:
(708) 749-1891
(708) 749-1898

6426 WEST
CERMAK ROAD
BERWYN, IL.
60402

DENNÍ HLASATEL

(USPS 002670)

THE OLDEST CZECHOSLOVAK DAILY NEWSPAPER IN THE FREE WORLD

Czechoslovak Daily Herald

VOL. XCVIV

SECOND CLASS
POSTAGE PAID AT
BERWYN, ILLINOIS

Established 1891

ČTVRTEK 17. KVĚTNA 1990 · Čís. 37

THURSDAY, MAY 17, 1990

Rozhovor o dnešním Československu

Mr. Kühnl RFE

Kolega Karel Lamberský se vrátil do Československa po 42 letech a já mu hned položím otázku: Jaký byl váš pocit po takové době?

Především, když přejedete hranice, uvítá vás šed. Je vidět, že komunistický režim žil přes 40 let z podstaty, fasády jsou oprýskané, vesnice budí neupravený dojem, i v Praze člověku srdce usedá, když vidí ty nádherné památky, které by bylo potřeba opravit a ty fasády, které budou potřebovat nejméně deset, dvacet let, aby se zase uvedly do někdejšího stavu. Lidé vám tam samozřejmě položí otázku - s jakým pocitem přijíždíte? Přijíždíte především s pocitem, že se vracíte po dlouhé době domů a že se setkáte s lidmi, kteří vám stáli blízko na druhé straně jsem všem říkal, že vlastně tu psychologickou přípravu jsem prodělal už dávno tady, protože máme přístup k informacím o dění v Československu, setkáváme se s lidmi odtud, jezdí tam naši lidé, takže jsem zhruba věděl, jak tam situace vypadá.

Vy jste celá desetiletí vlastně hovořil na vlnách rozhlasové stanice Svobodná Evropa k lidem v Československu, jaký jste měl pocit, když jste se setkal s lidmi, jaký jste měl pocit z lidí v Československu po více než čtyřech desetiletích?

Lidé jsou tam nadále hrozně milí. Když se člověk setkal s přáteli, ta propast 42 let byla rychle překlenutá. Člověk se náhle ocitl tam,

Pokračování na str. 11

Rita Klímová v Bostonu

Československá velvyslankyně do Spojených států Rita Klímová promluvila dne 29. března v Bostonu na téma "Sametová revoluce" v Československu. Její vystoupení bylo sponsorováno Ford Hall Foundation. Masarykův klub v Bostonu uspořádal dne 31. března snídani na počest paní velvyslankyně.

"SAMETOVÁ REVOLUCE"

V úvodní řeči paní velvyslankyně seznámila členy Masarykova Klubu s průběhem revoluce v Československu. Vyzdvihla úlohu Charty 77 a československých studentů v průběhu revoluce. Upozornila na významnou roli Václava Havla, který koordinoval funkci Charty 77 a zasloužil se o formování Občanského fóra.

Pokračování na str. 4

Potřeba lepšího zpravodajství o latinské Americe

Marvin Alisky

Ve večerních hodinách nikaragujských voleb podával Ed Rabel na programu televizní stanice NBC "Nightly News" zprávu z Managuy a tvrdil: "Volby sice skončí tak za půl hodiny, ale všeobecně rozšířený názor, že sandinisté zvítězí, se již přenesl na uvažování, co bude po volbách. Jak se budou stavět Spojené státy vůči svobodně zvolené sandinistické vládě?"

Rabel také uvedl: "Pozorovatelé voleb tvrdí, že Bushova vládní správa si musí sama sobě dávat vinu za to, že Daniel Ortega je tak populární mezi voliči. Důvod: invaze Panamy americkou armádou". Co takhle hovořit o nikaragujské inflaci, která v roce 1988 činila

Pokračování na str. 11

Alexandru Dubčekovi (vlevo), předsedovi Národního shromáždění Československa, asistuje Milton Greenberg, zatímní prezident Americké university ve Washingtonu, kde Dubček měl přednést graduační řeč.

Československé hospodárstvo potrebuje sovietske odbytiská

J. Šalgovič RFE

Zrútil sa ďalší oficiálny domček z karát. Z najvyšších stranických a vládných miest vyše 40 rokov vychvalovaná ekonomická spolupráca so Sovietskym zväzom sa po novembri dostala do pravého svetla. A najst na nej niečo dobré, je ako hľadať ihlu v sene.

Aj keď pravdupovediac by sa ich na prvý pohľad dalo niekoľko nájsť. Pod lupou sa však z nich takmer vždy vyklujú len negatíva pre československé hospodárstvo. Príklad: lacná ropa, dodávaná bez problémov. Ropa zo Sovietskeho zväzu je výhodná len vtedy, keď konštelácia cien za posledných päť rokov, ich klzavé priemery, nám to dovolí. Inak dojde k cenovej inverzii a zrazu je ropa na svetovom trhu lacnejšia ako importovaná zo Sovietskeho zväzu. Nejde o nijakú

Pokračování na str. 3

Summit

P. Brod RFE

V zahraničnej politickej časti pořadu Události a názory se nejprve zastavme u třídných jednání ministrů zahraničí obou supervelmocí ve Washingtonu. Hlavním konkrétním výsledkem rozhovorů mezi Jamesem Bakerem a Edvardem Ševardnadzem bylo stanovení časového rámce, v němž se bude konat příští schůzka na nejvyšší úrovni ve Washingtonu. Bude to ve dnech 30. května až 3. června přičemž ještě není zcela jasné, zda sovětský prezident Michail Gorbačov stráví všech pět dní v americkém hlavním městě a kolik času si vyžádají rozhovory s jeho americkým protějškem Georgem

Pokračování na str. 2

Květen, měsíc čsl. svob. tisku

Bushem. Uvažuje se mimo jiné o tom, že část rozhovorů by se mohla konat v Bushově domě v Kennebunkportu ve státě Maine.

Původně se měl příští summit konat až koncem června, jak bylo dohodnuto na prosincové schůzce Bushe s Gorbačovem na Maltě. To, že se oba presidenti sejdou dříve, je důsledkem nabitého politického kalendáře nejvyššího sovětského představitele. Gorbačov požádal o přesunutí data summitu tak, aby měl dostatek času na přípravu dvou stranických sjezdů - zakládajícího sjezdu Komunistické strany Ruské federace, který začne 19. června, a sjezdu Komunistické strany Sovětského svazu začátkem července.

Příprava summitu byla hlavním bodem washingtonských rozhovorů obou ministrů zahraničí. Ve středu se mluvilo o celkovém vývoji vztahů mezi supervelmocemi a v té souvislosti přišla na přetřes situace v Litvě. Ve čtvrtek se jednalo o odzbrojovacích jednáních a regionálních problémech a v pátek byla na programu návštěva v Bílém domě a společná tisková konference.

Co se týče konfliktu mezi Litvou a Kremlem, kterému americká veřejnost věnuje velkou pozornost a k jehož ohlasům se za chvíli vrátíme, snažil se sovětský ministr zahraničí Ševardnadze Američany ujistit, že otázka litevské nezávislosti bude vyřešena moudrým a spravedlivým způsobem. O tom mají ovšem Američané, sledující přesuny sovětských jednotek v Litvě, obsazování veřejných budov ve Vilniusu a podobné akce, značné pochybnosti. Ševardnadze na své politické partnery apeloval, aby pochopili, do jak těžké situace se Gorbačov v důsledku baltského hnutí za nezávislost dostává. V rozhovorech, které vedl také s vedoucími členy senátu, Ševardnadze zdůrazňoval, že Gorbačov je vystaven rostoucímu tlaku zastánců tvrdé politiky v sovětském vedení, kteří po něm chtějí, aby proti Litvě zakročil rázněji. Tito lidé se prý obávají vlivu, jež by úspěšné osamostatnění Litvy mělo na jiné sovětské republiky. Ševardnadze také řekl, že Gorbačov nechce proti Litvě použít sílu. James Baker připomněl, že americký kongres schválil rezoluce, vyzývající vládu Spojených států k výslovnému uznání litevské nezávislosti, a řekl, že americké veřejné mínění by mohlo vládu přinutit reagovat na nepřijatelná sovětská opatření v Litvě. V podobném smyslu se vyjádřili předsedové obou frakcí senátu, senátoři Mitchell a Dole, kteří Ševardnadzeho varovali, že použití násilí proti Litvě by ohrozilo pozitivní vývoj sovětsko-amerických vztahů a bezpochyby by vyvolalo ostrou reakci v kongresu.

V některých otázkách mezinárodní politiky dosáhli Baker a Ševardnadze pokroku. To se týká i jednání o omezení počtu různých druhů zbraní. Očekává se, že oba presidenti podepíší na summitu smlouvy o omezení chemických arzenálů a o uplatňování dřívějších dohod o zákazech některých druhů zkušek jaderných zbraní. Jednání o strategických zbraních patrně nebudou probíhat tak rychle, aby byla do summitu hotova osnova smlouvy, ale jak zdůraznil mluvčí Bílého domu Marlin Fitzwater, není podepisování odzbrojovacích smluv účelem takových setkání. Podle amerických činitelů by k podpisu dohody o omezení strategických jaderných arzenálů mohlo dojít ještě letos.

Ke sblížení stanovisek obou zemí došlo v rozhovorech o několika regionálních problémech. Baker a Ševardnadze se shodli v tom, že nejlepším východiskem z válek v Afghánistánu a Angole by patrně byly svobodné volby. Sovětský svaz také naznačil větší pružnost vůči Izraeli. Moskva by byla ochotna obnovit diplomatické styky s židovským státem a jednat o přímých letech pro židovské emigranty ze Sovětského svazu, za předpokladu, že Izrael nebude přistěhovalce rozmísťovat na územích, obsazených za arabsko-izraelské války v roce 1967. Jedním z hlavních sporných bodů v sovětsko-amerických vztazích zůstává vojenskopolitický status sjednoceného Německa. Kreml nadále vylučuje jeho členství v Severoatlantické alianci.

Tisíce pochodují v Paříži v protestu proti antisemitismu

Tisíce lidí, mezi nimi politikové a náboženské osobnosti se spojilo k tichému pochodu po Paříži a tak vyjádřili protest proti znesvěcení hrobů v minulém týdnu na židovském hřbitově v jižní Francii.

Zprávy ZE SVĚTA

SOVĚTSKÝ SVAZ - Moskva

Litevská ministerská předsedkyně Kazimiera Prunskienová se vrátila ze 16 dní trvající cesty do zahraničí. Navštívila Spojené státy, Británii, Francii, Kanadu a západní Německo. Při zastávce v Moskvě na cestě zpět do Litevské republiky hovořila na tiskové konferenci o své důvěře, že prakticky získala uznání pro nezávislou Litvu od vlád všech států, které navštívila, protože představitelé těchto zemí uznávali právo Litvy na nezávislost a povzbuzovali k rozhovorům s Kremlem, jež by rozřešily stávající napjatou situaci mezi Litvou a Sovětským svazem. Litevský prezident Vytautas Landsbergis v neděli 13. května apeloval na presidenta Michaila Gorbačova a presidenta Byshe, aby si televizní problém vzali za svůj. Odmítl sice prozradit plný text diplomatického kontaktu, ale uvedl, že nejen on, ale i presidenti dalších dvou baltských států požádali Gorbačova o schůzku. Do litevského přístavu Klajpeda doplouvá cisternová loď vezoucí 80.000 tun surového oleje, který byl zakoupen za peníze poskytnuté litevskými emigranty. Není ovšem jasné, zda sovětské autority dovolí, aby cisternová loď mohla v přístavu zakotvit.

FILIPINY - Manila

V neděli 13. května byli v Manile zavražděni dva američtí vojáci - příslušníci letectva: John H. Raven a James C. Green. Filipínské autority podezírají z činu komunistické povstalce.

JUGOSLAVIE - Záhřeb

Před zápasem v kopané minulou neděli došlo ke střetnutí mezi

Srby a Chorvaty. Nejméně 65 osob bylo zraněno. Zápas byl odložen.

LUCEMBURG

Lucemburský ambasador Guy de Muysen rezignoval na své postavení permanentního diplomatického zástupce u NATO poté, co americká zpravodajská služba přišla s tvrzením, že předával informace Moskvě. Mluvčí NATO v Bruselu sdělil, že není známo, jak vážné bylo porušení bezpečnosti.

EGYPT - Kairo

President Hosni Mubarak přijel v pondělí 14. května do Moskvy na třídní návštěvu, která je částí jeho neutuchajícího snažení obnovit styky Egypta s dřívějšími spojenci a posílit diplomatické postavení své země. V neděli 13. května byl Mubarak v komunistické Číně, kde měl hodinovou schůzku v Bejingu s předním čínským vůdcem Dengem Xiaopingem. Nedávno se Mubarak navrátil ze Sýrie, kde zase konferoval v Damašku s presidentem Hafezem Assadem. Egypt chce po letech izolace opět získat postavení světového mluvčího za arabský svět. I když Egypťané také kritizují izraelskou politiku v okupovaných územích, pokračují v hraní role prostředníka mezi Izraelity a Palestinci.

ZÁPADNÍ NĚMECKO - Hamburk

Hamburské noviny Welt am Sonntag přinesly interview s východoněmeckým ministrem vnitra Peter-Michaellem Diestelem, který mimo jiné uvedl, že východoněmecké autority rozhodly, že nedojde k zavedení soudního řízení proti dřívějšímu východoněmeckému komunistickému vůdci Erichovi Honeckerovi a to v důsledku jeho upadajícího zdravotního stavu.

				Czechoslovak Daily Herald							
Established 1891				The Denní Hlasatel							
6426 W. Cermak Rd., Berwyn, Ill. 60402											
Tel. : (708) 749-1891 and 749-1898											
Second class postage paid at Berwyn, Ill.											
Published Tuesdays,				Thursdays and Sundays, except holidays							
SUBSCRIPTION PRICES (Ceny předplatného):											
				KANADA: in U. S. dollars							
DAILY and SUNDAYS		SUNDAYS ONLY		DAILY		and SUNDAYS		SUNDAY ONLY			
(Denní a nedělní)		(nedělní, pouze)		(Denní a nedělní)		(nedělní, pouze)		(nedělní, pouze)			
3 months 22.00 dol.		12.00 dol.		3 months 28.00 dol.		14.00		6 months 25.00			
6 months 40.00 dol.		22.00 dol.		6 months 50.00 dol.		25.00		12 months 95.00 dol.		45.00	
12 months 78.00 dol.		40.00 dol.									
Denní a Nedělní Hlasatel je otevřenou tribunou pro všechny čtenáře, bez rozdílu politické či spolkové příslušnosti a náboženského vyznání. Upozorňujeme, že redakce se nemusí vždycky s uveřejněnými články ztotožňovat. Redakce si vyhrazuje právo zkracovat zasláné články. Zasláné rukopisy se nevracejí. Za změnu adresy účtujeme dva dolary.						OVERSEAS: in U. S. dollars					
						3 months 32.00		18.00			
						6 months 60.00		30.00			
						12 months 115.00		58.00			

Společnost pro vědy a umění Odbočka v Chicagu

zve své členy, přátele a zájemce na přednášku Dr. Jaroslava Tuzara:

**"VACLAV HLAVATY -
The Life and Times of a
Czech-American Scientist"**

v pátek, 18. května 1990 o 7
hodině večerní v Mid-America
Bldg., 5900 W. Cermak Rd., 4.
poschodí, Cicero, Illinois.

Program:

7:00 PM - Krátká schůze výbo-
ru místní odbočky SVU.

7:30 - Přednáška Dr. Jarosla-
va Tuzara.

Dr. Jaroslav Tuzar, Prof.
Emeritus of Mathematics at
Northeastern Illinois University,
je bývalý žák Hlavatého v ČSR a
jeho přítel v USA.

Vladimír Holeček, předseda
Tony Jandáček, tajemník
Josef Pavelčík, pokladník

Zprávy AMERICKÉ

SPOJENÉ STATY - Washington

President Bush navrhl v projevu k absolventům university South Carolina zřízení Občanského demokratického sboru (Citizens Democracy Corps), který by sloužil jako informační středisko pro americké dobrovolné programy na pomoc střední a východní Evropě. Středisko bude informační základnou pro technické služby a zařízení, jež mož-

Při volební manifestaci v Bukurešti stoupcí opoziční rumunské Národní rolnické strany zdravili svého kandidáta.

no získat od Spojených států na soukromém dobrovolném podkladě. Bush chce rovněž otevřít novou úvěrovou linku pro Polsko prostřednictvím americké Export-Import banky, vyslat presidentskou delegaci jako pozorovatele k volbám do Rumunska tento týden a do Bulharska příští měsíc a konečně zapojit prostřednictvím Konference pro bezpečnost a spolupráci v Evropě nové demokracie ve východní Evropě do svazku svobodných národů. Pre-

sident Bush přirovnal současné postavení Československa, Polska a Madarska k postavení Ameriky v létě 1787.

****

Americký velvyslanec Alan Green byl odvolán z Rumunska 10. května do Washingtonu, aby s vládními činiteli projednal předvolební situaci v Rumunsku. Spojené státy jsou znepokojeny zprávami o podvodech ve volebním procesu, takže vzniká otázka, zda volby budou svobodné a

řádné. Ambassador Green se ale vrátí do Bukurešti ještě před 20. květnem, kdy se konají volby.

****

Spojené státy a Irán se shodly na prozatímní dohodě o rozřešení 2370 malých amerických nároků proti Iránu, jejichž výše činí 105 miliónů dolarů. Rovněž bude splněno 108 iránských požadavků proti Spojeným státům, americkým společnostem a jednotlivcům ve výši 400.000 dolarů.

Československé hospodárstvo ...

planú teóriu, taký prípad nastal pred niekoľkými rokmi. Ani s tou bezproblémovosťou dodávok ropy to nie je také jasné. Pred časom prebehli tlačou alarmujúce správy, že Sovietsky zväz nebol schopný splniť dodávky za prvý štvrtrok. V človeku zostane vždy tak trochu pocit neistoty, najmä keď sa v západonemeckých novinách mohol takmer v tom istom čase dočítať, že Sovieti dočasne nie sú schopní platiť firmám z NSR za ich dodávky. Peniaze na ne získavali a získavajú predovšetkým predajom ropy za devízy.

Michail Gorbačov a jeho ekonomický poradca Leonid Abalkin sa teraz pokúšajú zalomcovať sovietskym národným hospodárstvom a prebudit ho zo 70-ročného nedobrovolného spánku. Pokiaľ sa im to ako-tak podarí, nastanú v krajine otrasy. Jednotlivé vlny zasiahnu prirodzene aj obchodných partnerov. Približne tretina československého zahraničného obchodu smeruje do ZSSR, takže dnes už aj tak komplikované vzájomné vzťahy sa nezjednodušia, skôr naopak. Už v januári napísali v jednej štúdii odborníci amerického inštitútu PLANECON, že ešte pred novembrovou revolúciou sa vedelo o znížení sovietskych objednávok na československé strojárske výrobky o 10 až 20 percent, a dodali: "Za súčasného stavu sovietskej ekonomiky nemožno rátať so zlepšením". Údaje, ktoré sa tento týždeň objavili v tlači o stave sovietskej ekonomiky nedávajú tiež príliš veľké nádeje na zlepšenie. Po prvý raz po 14 rokoch majú Sovieti deficit zahranično-obchodnej bilancie, znížil sa celkový export ropy a uhlia, robotníci na sibírskych náleziskách ropy a zemného plynu sa len tak-tak nechali prehovorit, aby neštrajkovali. Zamýšľané prerušenie práce odložili na 20. apríl.

V tomto období takpovediac bezváhového stavu, keď postupne mizne štátny monopol zahraničného obchodu ako v Československu, tak aj v Sovietskom zväze, musia mnohé podniky hľadať nové chodníčky pre dovoz a vývoz tovaru. Toto hľadanie nových partnerov tiež stojí mnoho námahy a energie.

Vyššie 40 rokov bolo Československo ekonomickým satelitom

Sovietskeho zväzu. Poslušne, ako žiak v prvej triede základnej školy, plnil všetky žiadosti kremelských vodcov. Situácia sa však zmenila. Po novembri sa republika viac-menej odhodlane vybrala na trnistú cestu smerom k trhovému hospodárstvu, v Sovietskom zväze sú dosiaľ len v štartovacích blokoch. Desiatročia vzájomných obchodných stykov neprospejú nikomu. Na našej strane sa násilnou soviétizáciou národného hospodárstva zruinovalo aj to dobré, čo sme predtým mali; na strane sovietskej sa uspokojili tým, že od Československa často kupovali tovar, nepredajný na svetovom trhu, za ktorý platili väčšinou surovinami. Ak by niekto vyráľal, že posledné štyri desaťročia boli "výhodné" pre toho či onoho, tak v tomto prípade pojde v najlepšom prípade o víťazstvo, ktoré si zasluhuje prívlastok Pyrrhovo.

Je čo naprávať. Československé hospodárstvo potrebuje sovietske odbytiská. Väčšina našich výrobkov nie je schopná v súčasnosti konkurovať na svetových trhoch. Sovietska ekonomika naopak potrebuje československú. V mnohých prípadoch bude musieť v blízkej či dalekej budúcnosti kupovať naše produkty. Na absolútne špičkové západné nebude mať jednoducho peniaze. Vzájomná spolupráca sa však bude musieť zakladať na racionálnom podklade, bude musieť byť ekonomicky "fairová".

Navyše, nemožno zabúdať ani -v úvodzovkách povedané- na také "maličkosti" ako je katastrofálny ekologický stav objektov, ktoré opúšťa sovietska armáda: kontaminovaná zemina, znečistenie vody a pôdy ropnými látkami, čierne sklady, čierne stavby, zničený nábytok v ubytovacích objektoch, otlčená omietka. V každej civilizovanej krajine patrí medzi elementárne právne normy zodpovednosť vinníka za spôsobenú škodu.

Keď Československo a Sovietsky zväz chcú začať novú kapitolu ekonomických stykov, tak sa musí stol prestrieť nanovo. Nemali by na ňom zostať zvyšky z minulosti. A náhrada ekologických škod by mohla byť jedným z gest dobrej vôle zo sovietskej strany pre nový začiatok a slubnejšiu budúcnosť.

DOPIS REDAKCI

Sdružení pro tvořivou dramaturgii

ČESKOSLOVENSKO

Vážení přátelé, krajané -

V Praze, 17. dubna 1990

čirou náhodou jsme získali Vaši adresu a obracíme se tedy i na Vás, s mnoha pozdravy, projevy přátelství i nadějami i prosbami. Zdravíme za kulturně vzdělávací obec, jako jedni z mnoha, z Vaší i naší rodné vlasti, která konečně(!) opět stanula na prahu svobody. Leč tato svoboda zdaleka ještě není úplná a stejná pro všechny. Jistě víte o sametovosti naší revoluce - leč tento atribut má za následek to, že na většině míst zůstávají staří (ve smyslu starých komunistických dob) praktici minulé éry. Zároveň s jejich snahou nepouštět žádné z pozic (a už jen tím zůstávají velice škodliví) uplatňuje se nyní všude trend samofinancování - jenže, kdo má dnes peníze - zůstávají v rukou komunistické garnitury, která je s urputností sobě vlastní odmítá vrátit státu - tedy těm, kterým je za posledních čtyřicet let rozkradla.

Aby se podniky v nových, zatím nejasných podmínkách udržely nad vodou, šetří, kde jen mohou - a jako první, bohužel, jsou takřka vždy na řadě peníze šetřené na kultuře. Ruší se tak automaticky valná část zájmových seskupení, která byla dotována z fondů na kulturu - a tím se prakticky ruší takřka celé amatérské divadlo, které mělo dříve záštitu právě u zřizovatelských podniků. Ale to snad není to nejhorší. Ruší se dokonce dotace státu pro dramatický a literární obor Lidových škol umění, které patřily mezi zájmové kulturní školství. Ruší se dotace pro Krajská kulturní střediska, ba snad se mají rušit jako celek. Kultura pro široké obce lidí tak zachází na úbytě právě v době, kdy by měla být doceněna její nezastupitelná úloha v povědomí národa minulosti - byla to totiž převážně tato neoficiální kultura, která nás držela posledních 20 let (a i dříve) nad vodou.

HLAVA I - Poslání

- (1) Sdružení pro tvořivou dramaturgii (dále jen Sdružení) je dobrovolnou zájmovou organizací, která sdružuje všechny zájemce od dramatické výchovy, a to bez ohledu na místo působení a profesní zařazení;
- (2) Svou činnost vyvíjí v jednotlivých regionálních sekcích a pracovních skupinách na národní úrovni;
- (3) posláním organizace je propagovat dramatickou výchovu (tvořivou dramaturgii) a získávat pro ni resorty, organizace i jednotlivce, podněcovat rozvoj teorie, praxe a metodiky dramatické výchovy a rozvíjet ji na všech úrovních a ve všech speciálních oblastech;
- (4) Sdružení si klade za cíl vyvíjet tlak na postupné prosazení dramatické výchovy do všech druhů a stupňů škol a výchovných zařízení při uplatnění zásady kvalifikovanosti a odbornosti v práci s dětmi;
- (5) Sdružení se podílí na vzdělávání dospělých včetně utváření obsahu a metodiky systému jejich přípravy;
- (6) Sdružení je zastoupeno v čs. středisku AITA-IATA.

HLAVA II - Členství

- (1) Členem Sdružení se může stát každý občan starší 18 let, který vyvíjí činnost v oblasti dramatické výchovy;
- (2) členství je pouze individuální, dokladem o něm je průkaz;
- (3) každý člen zaplatí jednorázové zápisné a roční členské příspěvky;

Navštivte svobodné
ČESKOSLOVENSKO 1990

Skupinové odlety do Prahy a Bratislavy z Chicaga či New Yorku za nejlevnější ceny.

Data odletů: 25. května, 7., 21., 25. a 28. června, 5. a 19. července, 2., 16. a 30. srpna, 7., 15. a 27. září.

Pobyt je na 16, 21 a nebo na 30 dní a může být prodloužen až na 90 dní.

Do Frankfurtu za snížené ceny:

do 31. května a od 1. října do 31. října 529.00 dol.
Od 1. června do 30. září 599.00 dol. plus daň.

Pronajmutí aut ve Frankfurtu a ve Vídni za velmi výhodné ceny.

Zavolejte a nebo napište o podrobné informaci

WEBER TRAVEL AGENCY

6805 W. Cermak Rd., Berwyn, IL. 60402
TEL. (708) 749-1333

Rita Klímová v Bostonu . . .

PO REVOLUCI - PROCESY

Rita Klímová vysvětlila postup československé vlády po revolučním období. Vyjádřila svůj názor na pomalý postup řešení složité situace v převzetí moci po komunistické vládě. Poznamenala, že československá vláda nechce zahájit procesy proti bývalým vládním činitelům, protože by tím popřela své demokratické principy. Rekla, že některé procesy se však budou konat. Tyto procesy budou zejména proti těm, kteří se přímo podíleli na brutálním zákroku proti účastníkům listopadové demonstrace. Situace v Československu je komplikovaná tím, že nikdo není bez morální chyby. Klímová uvedla, že ti lidé, kteří vstoupili do KSČ za účelem udržení místa, pracovního postupu nebo aby umožnili dětem studia, by neměli být trestáni.

VIZA, TELEFONY-PROBLEMY

V druhé polovině svého projevu paní velvyslankyně promluvila k praktickým otázkám vizové politiky. Ke kritice československého velvyslanectví a jeho vizové politiky upozornila na to, že nikdo z původních zaměstnanců velvyslanectví ještě nebyl vyměněn. Také zastaralé telefonní linky způsobily přetížení telefonní sítě. Slíbila však, že jednání o moderní telefonní ústředně, která by zvýšila počet linek z osmi na třicet je v závěrečné fázi. To by mělo od-

stranit dnešní potíže se spojením s velvyslanectvím.

NAVRZENE ZMENY

Dále Rita Klímová uvedla, že navrhla československé vládě zjednodušení procesu vizové politiky. V budoucnu by měl stačit jenom jeden formulář bez fotografie. Poplatky za víza a povinná výměna valut zůstanou však v platnosti v nejbližší budoucnosti protože Československý stát nadále potřebuje devizové prostředky. Američtí občané budou nadále muset žádat o víza. Československá velvyslankyně se omluvila těm účastníkům, kteří neobdrželi požadované formuláře k vydání viz. Příčinou je nedostatečná kapacita československých tiskáren. I tato situace bude vyřešena v blízké budoucnosti.

DAR LIDOVÝM NOVINAM

Paní Rita Klímová poděkovala Masarykovu klubu za finanční dar a požádala, aby peníze byly věnovány na konto Lidových novin, které jsou jediné nezávislé noviny v Československu. Dále vyzvala všechny účastníky ke spolupráci s Lidovými novinami. Předsedkyně Masarykova klubu Jarmila Vogelová poděkovala na závěr paní velvyslankyni a předala jí fotografii členů Masarykova klubu před budovou guvernéra státu Massachusetts ku příležitosti listopadové revoluce.

Jan Malát

- (4) člen se může zúčastnit všech akcí pořádaných Sdružením, má právo přednostního zařazení na semináře a dílny pořádané republikovým státním odborným zařízením (dosud Ústav pro kulturně výchovnou činnost) a odbornými regionálními zařízeními (dosud OKS, KKS), má právo získat přednostní předplatné na odborné publikace a další materiály vydávané ÚKVČ a jinými odbornými zařízeními;
- (5) člen může přispívat do informačního zpravodaje, určeného především členské základně; jeho redaktorem je tajemník Sdružení.

HLAVA III - Organizace

- (1) Nejvyšším orgánem Sdružení je valná hromada, která se schází nejméně jedenkrát ročně;
- (2) mezi jednotlivými valnými hromadami vystupuje jménem Sdružení pětičlenná rada v čele s předsedou, volená většinou hlasů valnou hromadou; její funkční období jsou 3 roky; funkcionáři jsou voleni maximálně dvakrát za sebou; rada koordinuje činnost regionálních sekcí a zřizuje pracovní skupiny na národní úrovni;
- (3) Sdružení vyvíjí svou činnost v samostatných sekcích působících v regionech podle místních podmínek a potřeb; prostředníkem mezi radou a sekcí bude volený zástupce, který bude radu informovat o činnosti své sekce; činnost v sekcích organizuje příslušné regionální koordináční centrum pro dramatickou výchovu, pokud je ustaveno;
- (4) pracovní skupiny na národní úrovni jsou zřizovány radou podle aktuálních potřeb dramatické výchovy;
- (5) veškeré administrativní práce pro Sdružení vykonává tajemník, který je současně sekretářem Koordináčního centra pro dramatickou výchovu při ÚKVČ; vede veškerou agendu včetně evidence členů; odborně působí na regionální úrovni sekretář regionálního koordináčního centra; není-li ustaveno, jeho práci nahrazuje dobrovolný pracovník;
- (6) ve styku se sdělovacími prostředky zastupuje Sdružení jeho volený tiskový mluvčí.

HLAVA IV - Hospodáření

- (1) Finanční prostředky Sdružení se skládají ze zápisného, které činí u

Pokračování na str. 5.

zaměstnaného člena 50,-Kčs, u studenta 10,-Kčs, a z fondu, který je vytvářen z dobrovolných příspěvků členů, darů jednotlivců i skupin a z výtěžku hospodářské činnosti;

(2) prostředky jsou uloženy na běžném účtu; právo nakládat s ním má pouze rada a tajemník po jejím souhlasu;

(3) roční členské příspěvky ve výši 20,-Kčs platí člen přímo příslušné sekci v regionu, která s nimi nakládá samostatně a rozhoduje také o způsobu hospodaření podle místních podmínek;

(4) hospodářská činnost je vyvíjena na území Československa a případně i v zahraničí; výtěžek ze zahraniční hospodářské činnosti je uložen na devizovém kontě;

(5) hospodaření Sdružení kontroluje dvoučlenná revizní skupina volená každoročně na valné hromadě; výsledky hospodaření jsou valným hromadám předkládány k projednání.

V Praze dne 21. února 1990

Přípravný výbor

Sdružení pro tvořivou dramaturgii

Dovolte, abych nyní představila skupinu, jejímž jménem píši. Zde je nás zhruba stovka po celé republice (a na nás se váží vždy v místech naší působnosti stovky dalších), kteří se snažíme rozšiřovat teoreticky i v praxi do povědomí dospělých i dětí pojem i obsah Dramatické výchovy (či jinak nazývané Tvořivé dramaturgii, Komunikativních dovedností atd.) - více snad bude jasnější z přiložené kopie článku, určeného pro noviny Právo lidu - Návrat Komenského a návrhu stanov Sdružení pro tvořivou dramaturgii. Jak je zřejmé ze seznamu sdělovacích prostředků, které jsme kontaktovali, je náš útok frontální leč zatím takřka bezvýsledný. Ve společnosti, a tedy i ve sdělovacích prostředcích vládne politika a ekonomika - k její (a tedy i naší škodě je kultura mimo současnou oblast zájmu. Voláme na všechny strany, leč bohužel zatím marně. A tak se musíme starat sami a nespolehat na státní dotace a dále pracovat jak jsme byli zvyklí, snad nyní s tou výhodou, že bez nebezpečí postihu státu. (Zaplat Pán Bůh alespoň za to)! (Budete-li mít zájem, budeme Vás informovat o našich snahách prosadit Dramaturgii do našeho školství obšírněji). Naším cílem je prosadit tyto trendy do nových školských zákonů, leč povědomost o Dramatické výchově je přece jen u nás mizivá. Musíme tedy informovat co možná nejdříve nejširší občanskou obec - v důsledku toho, nemaje možnost využívat dotací státu, založili jsme tiskové středisko SoLiD (Svobodná literatura dětem - občanská iniciativa), které je však v začátcích kromě našeho nadšení prakticky bez prostředků). Snad by se to do angličtiny dalo přeložit podobně výstižným zkratkovým slovem FLAČK - FREE (LITERATURE) CHILDREN - anti komunist)!

Prosíme Vás tedy, pokud je cokoli z následujících proseb ve Vašich možnostech, pomozte nám vrátit Komenského domů:

1) má-li někdo z Vás zkušenosti s Dramatickou výchovou, napište, sdělte jména a adresy těch, kteří by chtěli poskytnout informace o titulech knih (jakož i jejich dostupnosti), o zkušenostech, pište o všem, co se dramatické výchovy týká

2) potřebujeme kontakty na nezávislé americké (příp. i státní) školství, pokud se ve výuce uplatňují prvky Dramatické výchovy

3) v neposlední řadě potřebujeme i pomoc materiální a finanční, (případně zájemce ze strany obchodních partnerů však musíme zklamat, neboť nemáme žádné finanční prostředky - všechno je určeno k úhradě nákladů na tisk a propagaci - a jsme tedy odkázáni k úhradě na blahosklonnost našich příznivců a jejich eventuální dary) - potřebujeme jakýkoli, byt i starší rozmnožovací stroj (resp. částku k jeho zakoupení) nebo stolní počítač s možností tisku nebo jiný ekvivalent. (Číslo konta u Živnostenské banky, Na příkopě 20, 113 80 Praha 1, ČSFR je 3427-80404).

4) máme zájem o výměnné pobyty - stáže a další možnosti konfrontace vědomostí.

Je zřejmé, že informace o dané problematice jsou v tomto dopise nastíněny jen velice kuse, ovšem při bližším rozepisování by tento problém zabral příliš mnoho času najednou, který je nyní více než vzácný - proto, projevíte-li zájem, budeme Vás informovat zase příště o všem, nač se dotážete.

Za tiskové středisko Sdružení pro tvořivou dramaturgii a za správnost:

SoLiD
FLAČK - Blanka Kolínová
Oldřichova 26
Praha 2
128 00
CZECHOSLOVAKIA

S pozdravem At Bůh žehná Americe a všem lidem dobré vůle.

B. K.

SOVĚTSKÝ SVAZ - Moskva

Přes víkend 12. a 13. května uspořádali studenti v Moskvě a na jiných asi 50 univerzitách v Sovětském svazu hladovku k uctění památky zabitých čínských studentů na bejingském náměstí Tiananmen před rokem. V Leningradě se 24 hodin trvajícím hladovka stala také demonstrací proti Moskvou vyhlášenému ekonomickému embargu proti Litvě a vůbec proti totalitnímu systému v Sovětském svazu, jak ohlásila nezávislá tisková agentura North-west.

ZÁPADNÍ NĚMECKO - Bonn

Západoněmecká křesťansko-demokratická strana kancléře Helmuta Kohla neuspěla ve volbách ve dvou německých státech. Sociální demokraté zvítězili v Dolním Sasku a získali vedení v koalici v tomto státu a ve Westfálsku si podrželi dřívější většinu. Předseda sociálně-demokratické strany Hans-Jochen Vogel prohlásil, že výsledek těchto voleb v klíčových dvou státech prokazuje nesouhlas voličů s Kohlovou politikou pro sjednocení Německa. Ve zmíněných dvou státech volilo 40 procent z celkového počtu oprávněných voličů celého západního Německa.

POLSKO - Varšava

Vůdce nezávislých odborů Solidarity Lech Walesa prohlásil v projevu k politickému křídlu Solidarity - Občanskému výboru, že je připraven jít do boje se svými dřívějšími spojenci, kteří jsou dnes ve vládě. Obvinil je z manipulování s demokracií a s příliš pomalým prováděním ekonomických a politických reforem. Na této schůzi nebyl přítomen ministerský předseda Tadeusz Mazowiecki, který však později na schůzi ocelářů v Nowa Huta řekl, že reformní tažení, do kterého je zahrnuto odstraňování dřívějších komunistických činitelů, musí být součástí pokojně prováděné přeměny. Walesa kritizoval vládu především za pomalé převádění státního majetku do

Návštěva krále

Michala zrušena

RFE

Na rozdíl od Jugoslávie přežila v Rumunsku druhou světovou válku monarchie, ale jen do konce roku 1947, kdy komunisté prosadili pád krále Michala. Bývalý panovník chtěl svou zemi o letošních velikonočních soukromě navštívit. Nynější vláda v Bukurešti s tím nejdříve souhlasila Králi a jeho rodinným příslušníkům udělila návštěvnická víza a ještě ve středu večer hlásil bukurešťský rozhlas, že bývalý král přiletí ve čtvrtek. Pak však rumunská vláda vyzvala k odložení návštěvy, a to s odůvodněním, že za současné předvolební kampaně by mohlo dojít k zneklidnění v zemi. Bývalý monarcha byl přesto odhodlán do Bukurešti letět, ale když jeho víza byla prohlášena za neplatná, ukončil svou cestu ze Ženevy už v Curychu. Doufá, navštívit svou zemi později.

soukromého vlastnictví a za podržování komunistů v úřadech.

KYPR - Nikosia

Irácký prezident Saddam Hussein navrhl, aby došlo k osobnímu setkání s iráckým prezidentem Ali Akbarem Hashemim Rafsanjanim, aby tak byl překonán mrtvý bod ve vzájemných vztazích po válce v Perském zálivu. Jeden z předních iráckých vládních činitelů sdělil kuwaitským novinám, že Hussein v dopisu zaslaném 1. května Rafsanjanimu nabídl Iránu možnost pro celkové vyřešení sporu o hranice.

V případě oznámky Seznámení, je nutno též přiložit prázdnou oznámkovanou obálku s adresou, na kterou má být odeslána odpověď na inserát.

Děkujeme za pochopení

Redakce

When you have questions about investing...

see the

Banking Professionals.

At the Affiliated Bank/Western National we take a personal interest in our customers. We take the time to listen to your needs, answer your questions and discuss your investment alternatives.

We offer a complete range of financial services including discount brokerage and insured tax-exempt Unit Investment Trusts.

The Affiliated Bank/Western National... we have the personalized service you need and the investments you want to help you effectively manage your money.

Affiliated Bank/Western National

5801 West Cermak Road Cicero, Illinois 60650 6001 West Ogden Avenue Cicero, Illinois 60650

DEPOSITS INSURED UP TO \$100,000

Phone 654-2000

FN

Američan v České Kamenici

Jan Marek

Krátce po skončení druhé světové války se objevila na hřbitově v České Kamenici malá skupinka lidí. Kromě primáře zdejší nemocnice MUDr. J. Vítka, člena Svazu protifašistických bojovníků, v ní byl americký důstojník a několik česky i anglicky mluvících civilistů. Středem jejich pozornosti byl jeden z hrobů na vojenském oddělení, kde byli také pohřbeni sovětští i francouzští váleční zajatci, po válce i vězňové z Rabštejna. V hrobě, který byl exhumován, byly pozůstatky snad dvacetiletého Anthony Stinziana z Wickliffe. (Ohio). Po předepsaném lékařském ohledání byly převezeny na ústřední hřbitov v tehdejší americké okupační zóně Německa. Američtí zajatci přišli do České Kamenice koncem února 1945. V době tyfové epidemie v koncentračním táboře Rabštejn měli u strojů i při hloubení štol nahradit vězně.

Anthony Sinziano byl 16. února 1943 zařazen do stavu 44. pěší divize. Byl to slavný útvar. Bojoval v severní Francii, v Porýní i ve střední Evropě, byl vyznamenán mimo jiné také Congressional Medal of Honor a Distinguished Unit Citations. Vylodil se 15. září 1944 v Cherbourgu, spolu s 79. divizí zvítězil v bitvě u Foret de Parrov, 25.-26. října odrazil nacistický protiútok. Dne 15. listopadu přešla 44. divize do boje za Vogézami a spolu s 2. francouzskou obrněnou divizí osvobodila Štrasburk. Anthony Stinziano byl podle amerických záznamů 25. listopadu 1944 pověřen "akční misí", a spolu s dalšími spolubojovníky zajat.

V České Kamenici byli američtí zajatci umístěni v budově bývalé továrny v Lísce (německy Hasel). Podle nacistických archívů se již 18. března 1945 podařilo třem uprchnout. Byl to Roy Gladbornar, nar. 4. 4. 1924, číslo 296 677 IV b., Everland Hoby, 17. 2. 1924, 294 795, IVb. a Gilli Owing, nar. 4. 5. 1923, číslo zaj. 294 823 IV b. Jejich další osud není znám. Snad bratři, členové Čs. strany národně socialistické, kteří žijí v USA, by mohli pomoci při odhalování tohoto bílého místa. Anthony Stinziano po úraze při hloubení štol zemřel 19. dubna 1945.

Ve své nevábné řeči v americkém Kongresu vzpomíná prezident Václav Havel také statisíců mladých Američanů, kteří padli za svobodu Evropy. Mezi ně patří i Anthony Stinziano.

VÁCLAV BENEŠ
TŘEBÍZSKÝ

královna Dagmar

Přemysl nepromluvil již ani slova. Také neposlouchal, co dále Grojský markraběti vypravoval. Zdálo se mu, že každá jeho výpověď čelí k tomu, aby jej bodla výčitkou. Cizí vzduch ulehl náhle na hlavu jeho jakoby žulovým kamenem a plíce mu sotva postačily oddychovat. Kdy bude konec těmhle dnům? Kdy se přece bude moci uvázat ve vládu v rodné zemi své, aby ji vytrhl z propasti, do níž spěla s očima vidícíma a ušima slyšícíma? Kdy bude moci rozdat tyhle nepřirozené spolky, jimiž každý jeho krok jako by byl obtěžán nezdvižným kamenem? Tahle výprava by mohla valně posloužit jeho záměrům. Ale což posune-li je do příštích časů dále - mnohem dále? Přemysl neodvážil se ani domyslet možných těchto následků...

A neuplynula ani hodina, když se hradní čeleď rozjížděla ke všem stranám světa po míšenské zemi, na všechny hrady a tvrze, do všech městeček a měst, aby do tří dnů nejdéle branný míšenský lid dostavil se na českých hranicích, k některým listům připojeny i pohružky, jakož: ztráta lén, městských výsad a cti...

Válka byla tenkrát praobyčejným zjevem, na který se ostatně skorem všude po tvrzích i hradech těšili. Zbroj měli neustále uchystanou už také proto, že - v německých zemích zvláště - jeden nebyl bezpečen před druhým životem ani zbožím.

A již zítřkem vytrhl s vybraným houfem do pole markrabě Albrecht, jsa provázen Přemyslem a hrabětem Grojským.

Oba švagrové lišili se navzájem již zevnějškem. Na markraběti železo na železo, helma jeho zhotovena podle nejnovějšího způsobu, šije úplně zakryta, tváří nemožno viděti, pro oči i ústa ponechány v oceli otvory, ocel sama chráněna ještě silnými železnými obruči, přilbice podobna spíše nádobe s rovným poklopem. Na těžké hedvábné stužce zavěšen štít, jímž mohl se zakrýt od obličejů až po sedlo. U boku jeho zvonil o ostruhu těžký meč starosaský. Trvalo skoro hodinu, než byl pan Albrecht hotov se svým vyzbrojením a než mu všechny železné pláty dobře přiléhaly. Skoro podobně obrněn byl i posel hrabě Grojský.

Přemyslovu hrud' krylo však toliko pouhé kožené krzno, pod nímž přiléhala k tělu tak zvaná drátěná košile, již nosili v Čechách hned prý za časů svatého Václava. Na hlavě jen tak zvaná polopřilba, a kůň bez jediného prutu železného. Meč po levé straně také jen tak jednoduchý. Mohlo by se snad říci, že na tomhle Přemyslovi znát prvním pohledem, že jí chlebě vyhnancův.

Paní doprovodily chotě své až před bránu. Zdejší hrad v zátíši; zde budou také nejbezpečněji ukryti. Hradní čeleď se může nejméně měsíc proti dosti značné síle obléhajících udržet.

„Chraň svých krajanů, kde jen budeš moci...“
„Jsou, tatičku, mezi nimi otcové, s jejichžto dětmi jsem rostla... Byly by sirotečky... Ach ta sirotka!“

A děvůška, jež se s těmito slovy přidružila ke své mateři, zavzddechla si tak zhluboka, až ode dna mladistvé, dumavé své dušinky.

Kněz Dobrohost, jenž stál opodál, svěřil hlavu a sám Přemysl odvrátil stranou obličej.

„A vrať se živ a zdrav!“
„Ať není tvůj Drahoušek sirotou... Budu se za tebe vstávajíc léhající modlití bez ustání, tím požehnej...“

Kněz Dobrohost pozapomněl pro okamžik na všecko, i na svou rodnou zemi, na tu síru matku, kteráž tolik synů odchovala a z nichž jen málo - tak nepatrný počet věrných a upřímných... A nyní ji skoro všickni vyhnají od svých prahů a každý na křbu domácím staví modlu *sobectví*... Dříve tam bývali umístěni skřítkové, strážcové všeho štěstí rodinného, a nyní tam obluda, nad níž není v životě veřejném: *sobectví*... A této ohydě krajané jeho přinášejí svou čest, své zboží, i svou krev za oběť... Kdo jí z těch křbů svrhne a kdo tam zase postaví ne sice skřítky, ale lásku k té matce, přítulnost dětinou, oddanost opravdu synovskou a obětovnost, kteráž i krvavé moly dovede věnovat rodičce své... Zdaž tenhle Přemysl?...

A na tyto myšlenky pro okamžik pozapomněl kněz Dobrohost šveholivými slovy své odchovanky Drahoušky, Přemyslovy i Adlétiny dcery, jež i tou dušinkou i tvářemi byla učiněným andílkem... A když se oči jeho zbavily mlh, řada jezdců zájžděla již do lesin. Ani neviděl, kterak mu kníže kynul ještě naposled pravici na rozloučenou.

Nemohla se Drahouška ani významněji rozloučit s otcem, než s vroucím, tak až z útroby té duše dětské se řinoucím přáním, aby, kde jen bude moci, šetřil krajanových životů...

„Kéž jsou ti, pane můj, tato slova z úst tvého miláčka vzakem, jež jí na jazyk našeptal strážný duch svatováclavského dědictví nejen pro dnešek či pro zítřek, ale pro všecken příští čas... Ty jednou na prestol otců svých dosedneš! Buď lidu svému ve vlasti tolik, co tobě byla dceruška tvá v cizině...“

„Tak ses, otcě Dobrohoste, náhle zamyslí!“ zašveholil vedle něho tentýž milounek hlas. „Jako bys tušil neštěstí...“

„Tentokrátě jsi, drahoušku, neuhodla. Tanulo mi na mysl, kterak se vracíme do Čech, kudy jedeme, všude plno lidu, všude radost, všude jásot, kterak tvého otce vítají, kterak nám přicházejí vstříc s kyticemi, jež uvili z nejkrásnějších květin, kterak věncí i koně naše...“

„A bude to již brzy, otcě Dobrohoste?“

„Ani se nenadějeme!“

„Aby to Pánbůh dal!“ pravila paní vysokého vzrůstu, plavých vlasů, oblakových šatů, bledé tváře, na níž se ještě perly slzy, hladíče děvůšku po skráních.

„A svatý Václav, mamičko!“ dořekla Drahouška. Potom zaměřili všickni do hradní kaple.

III Tvrký muž, otcě Dobrohoste, tvrdší než kameny, I z nichž tento hrad vystaven... Ani mi nikdy neodpoví. A musí mi přece rozumět!

„Lépe, nebudeš-li o ničem vědět!“

„A ty, otcě Dobrohoste, víš?“

„Nevím, Drahouško! - Kdež bych mohl vědět?“

Otec Dobrohost začal dceři Otakarově vyprávět pohádku; ale děvůška neposlouchala. Zraky její tkvěly v tu stranu, kde v odlehle části hradové šeda se věž, v jejíchž otvorech, podobných oknům, rostly kopce netřesku a zelenaly se silné vrstvy mechové. K téhle věži zabloudil zřídka kdo; ne proto, že by snad se k ní poutala příšerná pověst či jen pohádka, ale že byla tak zcela z cesty... Za starých dob, kdy tu a tam ještě vzeplala se někde hrdě slovanská hlava, přemýšlevala prý ve věžních sklepeních, jak těžko lehkou prorazit sáhotlusté stěny. A někdy se uvězněncova hlava o to i pokusila.

Devouška si leckdy zaběhla v tohle zákoutí. Rostly tu a červenaly se tak milounce slzičky, - ty bohaté, plnolisté. A Drahouška s nimi uměla hovořit o svém dětském světě, že se hlava Dobrohostova přecasto zamyslela, protože v tom dívčím rozhovoru spočívalo tolik pravdy, třeba nevědomé, že se pozastavil i rozum, ve škole života zlatem protříbený a zkušený nejširavějším ohněm.

Drahouška někdy se náhle odmlčela, ztajila v prsou i dech a napjatě poslouchala. Zdálo se jí, jako by odkudsi z té věže prorážely lidské zvuky, ale tlumené, tak jako když ústa násilně sevřena a kdosi chce volat vši silou o pomoc.

„Neslyšíš, otcě?“

Kněz nadzdvihl hlavu i naslouchal.

„Bezpochyby netopýr, jemuž se den zdá již příliš dlouhým,“ vysvětloval; ač i jemu připadaly tyhle jednotlivé zvuky, jako by z hrdla lidského prorážely.

Ale dívčinka si nedala a nedala říci.

Jenže ten čeledín byl jako kamenný sloup a už svým zevnějškem tak zcela podoben medvědu. Měl také při téhle věži světničku samotou a mezi ostatní čeleď takměř nikdy ani nevycházel.

A co odjel strýc s otcem do války, podivné zvuky bylo slychat častěji.

A nikde člověka, jehož by se mohla zeptat, jaký tu asi nešťastník. Dětská zvědavost nejneukojitelnější.

Jednou zrána uviděly hlídky hradní starce, jehož bílá hlava krví zčervenala. Ležel s tvářemi do země zrovna u kamene, za nímž začínal již hluboký příkop a kde vždy dopadával zdvihací most. Štěstí, že zůstal ještě zde; jen krok dále a po životě jeho bylo by bývalo veta. Tak se zdálo, jako by byl ve mdlobách; ani sebou nehýbal.

„Musíme jej přijmout pod střechem!“ pravila paní Adléta.

„Kdo ví, kdo našim poskytne kde službu milosrdného Samaritána,“ přidala její švegruše.

Hradník se však zdráhal vyplnit rozkaz markraběnčin. Měl přísně poručeno, nepouštět po celý čas nikoho, leč by se vykázal heslem, jež věděl pouze on a markrabě s Přemyslem.

Zdejší hradník byl zkušený služebník. V časech válečných nelze věřit nikomu. Lidé se dovedou zakrýt nejneuvěřitelnější škraboškou: A stalo se již nescílněkrát, že lehkověrností a útrpností padly nejnedobytnější hrady.

„Ale což nevidíš, člověče necitelný, jak hlava jeho dosud krvácí a jak ztěžka oddychuje? - Nepoznáváš verchého kmeta,“

Pokračování na str. 7

Český národní hřbitov v Chicagu

Již přes 100 let dobře slouží potřebám československé krajanové veřejnosti v Chicagu a okolí. Pohřívání do země, žebem a do krypt MASARYKOVA MAUZOLEA s křídly Dr. Ed. Beneše a Gen. M. R. Štefánika. Obstaráme letní i zimní zlobení hrobů, jakož i bronzové náhrobní tabulky, kamenné pomníky a ostatní potřeby a služby spojené s údržbou.

Tel. 788-8442, 539-8442
5255 No. Pulaski Rd.
CHICAGO, IL 60630

Poslouchejte náš rádiový program každou neděli v 9 hodin ráno na WCEV 1450

A co Lotyšsko?

RFE

V lotyšském hlavním městě Rize se konal sjezd komunistů, jehož hlavním cílem je zabránit rozpadu lotyšské komunistické strany na několik frakcí. Strana je vystavena stejným tlakům jako sesterské strany v Litvě a Estonku, které už se rozpadly na organizace odmítající svazky s mateřskou stranou sovětskou a na strany, věrné Moskvě. Ani v Lotyšsku už asi nic nezabrání podobnému vývoji. Odpůrci svazků se sovětskou komunistickou stranou už svolali vlastní sjezd na 14. dubna. Zatímco v sousedních baltských zemích jsou komunisté věrní Moskvě v menšině, je situace v Lotyšsku komplikovanější, protože jsou tam jiné národnostní poměry. Lotyši tvoří jen přibližně šedesát procent obyvatelstva, v Rize dokonce jen přibližně polovinu. Kdyby se lotyšská komunistická strana rozpadla podle národnostní příslušnosti členstva, jak k tomu v podstatě došlo v Estonku a Litvě, znamenalo by to vznik dvou přibližně stejně velkých organizací. Podle tiskové kanceláře TASS existují ve straně dokonce tři frakce, dvě, zastávající protichůdné názory na spojení se sovětskou stranou, a jedna, která se snaží zprostředkovat kompromis. Pobaltí, oblast, která usiluje o to, aby přestala být součástí komunistického světa, by se tak paradoxně mohla stát oblastí s vysokou hustotou komunistických stran. Lze očekávat, že jich tam koncem měsíce bude nejméně šest.

Spory uvnitř lotyšské komunistické strany se netýkají jen struktury celosvazové strany, ale jsou podobně jako u obou baltských sousedů také výrazem konfliktu ohledně mezinárodního postavení Lotyšska. Po nedávných svobodných volbách do lotyšského nejvyššího sovětu mají v tomto parlamentu stejně jako v Litvě a Estonku většinu zastánci obnovení nezávislosti. I uvnitř komunistické strany existují kruhy, zasazující se za plnou nezávislost země.

Patří k nim například tajemnice obvodního výboru strany v centru Rigy Marite Rukmane, která právě v rozhovoru se západoněmeckým deníkem Die Welt uvedla, že očekává, že Lotyšsko brzy formálně vyhlásí svou nezávislost.

Překládám do angličtiny legální doklady školní a osobní notářsky ověřené.

O. KOVAR

Pište na adresu:
P. O. Box 313
Riverside, IL 60546
nebo volejte:
(708) 442-7115

jenž snad nad samým hrobem a již jednou nohou ve věčnosti! – Ať alespoň duši pod střechou vypustí! – Smiluj se, tetičko, nad nešťastným.“

„V hradě paní já – dej spustit most a otevři branku!“

„Za všechno jsem odpověden svému pánu, jinému za nic, a kdyby tam ležel vlastní můj bratr, kdybych i věděl, že ho zachráním, ani rukou bych nehnu!“

Ze zdola zaletělo na hradby táhlé zasténání.

Starý muž namáhal se vzpřímit. Ale nemohl.

„Okamžitě spustíte most...“

„Opovažte se; na hradbách velím já...“

„A otevřete bránu!“

Paní markraběnka postoupila až na okraj valů. Čeled chystala se již, aby vyplnila rozkaz choti pánovy.

Hradník tasil ocel.

„Přetnu každému ruku, kdo se dotkne kol i řetězů!“

„I mně?“

Děvuška přiskočila a než se hradník nadál, už zarachotila brána a most překlenul hluboký příkop. Těhle švitorce zbrojnoši odolat nemohli, ač jen tak z třetiny rozuměli, co povídá. Rázem otevřena i brána a Drahuška octla se letem vlastovčím u starocha, jenž již zase tak ležal s tvářemi do země.

„Vstávej! – Slyšíš? – Jsi u dobrých lidí!“

Staroch pozdvihl hlavu.

„Pro Bůh – toť on –! – Co se s tebou stalo?“

Starý muž se rozhlížel kolem, jako by ani zrakům svým nevěřil.

Otec Dobrohost se nad bílou hlavou kmetovou nahnul, jako by se chtěl přesvědčit, zdali rány nebezpečné... Podával mu i lahvičku s vínem, aby se občerstvil.

Starý muž učinil však rukou odmítavý posunek.

„Vezměte jej na ramena a odnesťe do světnice!“ kázala markraběnka.

Čeledinové poslechli okamžitě.

Hradník, stoje opodál; podobal se kamenné soše, nic jinak, než jako by z něho všechnen život byl odletěl. Nikdo si ho však nevšímal. Nahý meč zarýval se mu do země.

Ve světnici otevřel stařec oči; zdálo se, že k sobě přichází.

„Kdo ti, staroušku, ublížil?“

Kmet upřel na tazatelku zraky mlčky. Jen bílou, zkrvácenou hlavou zakýval.

„Můžeš-li mluvit? – Kdo se osmělil sáhnout na tvé šediny?“

„Tys mne už viděla, – vím – pamatuji se – teprve nyní – nedív se, že jsem tě hned nemohl poznat. – Tys dcera Otakarovy, tys jeho miláček...“

„Jsem, staroušku!“

„Ale už tomu hrozně dávno, co jsme se viděli, a ty pořád ještě dítětem?“

„Před několika dny, staroušku. Není tomu ani týden!“

„Sta let tomu musí být. – Já byl v tak dalekých krajích, u svých pradědů – dnes se tam odtud vracím...“

„Mýlíš se, dědoušku! – My tě uviděli dole před příkopem! – Ale kdo ti jen mohl ublížit?“

„Víš-li, kdo? – Ze bys neuhodla? – Pamatuješ se, na koho tenkrát miřil otec tvůj?“

„Na sokola –...“

„Já ho zachoval, protože jsem jej znal od pradávna... My spolu byli přátelé jako bratr s bratrem. – My si rozuměli navzájem jako nikdo jiný – Já ho varoval, já jej prosil, aby zůstal se mnou, tam že na něho číhá smrt, on si nedal a nedal říci, a když jsem se uchytil jeho peruti, když jsem ho chtěl přivínout k sobě, on mně dal znát své spáry a svůj zobák... A až ho mezi sebe dostanou, oni ho ubijou, kyji utlukou. Už snad po něm ani prášku... Tak drahný čas!“

„Vždyť tomu teprve nedávno, několik dní...“

„Nemožno, staroušku...“

„Lidé se po staletích vracívají – s toutéž tváří – tak zcela, jak někdy na zemi bývali... Já viděl všechny své předky – od toho, který v rodné zemi mé první brázdou rozoral, některé z posledních jsem ještě znával, za dětských let, pamatoval jsem se na ně dobře, všickni měli hlavy svěšené, oči zakalené, v jejich tvářích výraz hlubokého hoře, jen tak občas se jeden na druhého podíval, ale v tomto pohledu spočívaly výčitky ostřejší nejbodavějších jehel, já pokaždé odvrátil obličej... Stáli tu podle sebe *Vlčan, Dražko, Godeljub*... Tenhle měl kolem hrdla zavěšené lano a kdykoliv jim pohnul, pokaždé se prodral Dražkoví hrdlem hrozný výkřik, a zmodralé rty bílá pěna pokrývala. – Vedle Godeljuba *Slavomir, Cedrak, Gostimysl, Nakon, Dabomysl, Stojgněv, Želibor s Mestivojem, Pribigněv, Onodrag* a potom ten...“

Stařec začal přetěžce dýchat a na bílé hlavě krev pročervenalava mu vlasem nápadněji a nápadněji. Teprve za chvíli vyslovil následující jméno.

„A potom ten *Gotšalk*... Nešťastná lončínská řež! Nač jmenovat dále předky, z nichž všickni s rodnou zemi měli úmysly nejlepší a všickni umírali, chtějce ji povznést... Nešťastná lončín ká řež! Nešťastná obět radhošťská! Tam nevinná tekla krev a ta volala o pomstu! – Boží věkožizní! – Jaké to děsné myšlenky táhnou hlavou mou!“

Drahuška se od starce ani nehýbala, oči z něho nespouštějíc. Sloví, jež drala se nevyhovitelným zvukem jeho rty, naslouchala s dechem tajemným, aby nepřeslechla ani jediného. Připadala jí table jména všechna tak známá, jakoby vlastních jejích předků... A neslychala o nich skorem nikdy. Jen tak mimochodem hovořovali na otcovském dvoře o schnoucích větvích slávkého kmene v půlnocních krajinách, jak prý ratolest za ratolestí vadne a už jen tu a tam lze oku postřehnout několika listou haluzku... Obširnějších zpráv nevěděla. Nechtěl nějak o tomto předmětu hovořit ani otec Dobrohost. Čelo jeho se chmuřovalo, obličej zastíral se nezvyklým výrazem a potom

vždycky jen říkával: „Vaši bratři půlnoční budítež vám výstražnou. Stůjte jeden s druhým a nezapomínejte posledních slov velkého Svatopluka.“

„Ty zde – u mne – bílá holubičko?“

Staroch upřel nyní zraky na Drahušiny líce s úsměvem, jakéhož dávno již asi kol rtů jeho nebylo.

„Tys věštitelka pokoje – tys míru poselkyně. – Odkud jsi ke mně přiletěla?“

Starcova ruka octla se nyní na děvuščiných skráních.

„Od toho, kterého jsi jmenoval naposled...“

„Od *Gotšalka*?“

„Od toho!“

„A co mi vzkazuje?“

„Že se vrátí v Polabsko někdejší časy a že se tu všude rozhlolí zvuky slovanské! – Ze všechna naše země ožijne a hroby nesčíslné se otevrou, aby daly naspět životy, jež v černé prsti od mnoha set let odpočívají!“

„Ty bílá holubičko!“

„Potřebuješ klidu – odpočinutí – pojd', Drahuško!“

Otec Dobrohost vešel do klenuté jizbice, kde na lůžku seděl zpola vzpřímen podivný, starý muž.

„Já zatím ohledám rány jeho, vyčistím a obvážu!“

Kněz přistoupil až k samému lůžku. Obličej starcův zatáhl se pojednou strašlivým výrazem. Ruce jeho scvřely se v pěsti, rty křečovitě sebou škubaly, oči, zdálo se, že vystoupily pod popelavým řasovým téměř o polovici, a všechno tělo kmetovo chvělo se horečným rozčilením.

„Vy – vy – vy – běsovi služebníci – vy jste zavedli *Gotšalka* – cizinci – na rtech med, v srdcích jed – vy – pryč ode mne – a já se nemohu – nesmím vrátit – já musím dlít na zemi –...“

„Odejdi, děvuško; i tělo i duše jeho potřebují zdraví. – Pomozíš mi Pánbůh sám! – Tyto řeči nejsou pro mladistvou mysl tvou!“

Drahuška poslechla. Otec Dobrohost jí nepotřeboval nikdy dvakrát připomínat slovo své. Ale než odešla, chtěla ještě něco říci; aby se proti tomuto stařečkovi nezatrvoval pro poslední jeho výpovědi, že za to ubožec nemůže... Napadlo ji však okamžitě, že se otec Dobrohost proti nikomu ani zatvrdit nedovele, byť byl i jeho nejzarytější odpůrce. Potom opustila světničku.

A sotvaže vyšla ven, zase zaletěly k uším jejím tak úpěnlivé zvuky, jako když se někdo pro všechno na světě dovolává pomoci. Za chvílenku stanula před věží, kde usedla na kamenné lávce zevšad zarůstající svačcem, koptivami a hejmánkem.

V trávě ležel široký, obnažený meč, jehož leskem až oči slzely a bezděky se zavíraly. Čeledin, o němž již učiněna zmínka, upravoval si nový luk a zkoušel jeho pružnost. Ale ve snědé, hustým popelavým voušem zarostlé tváři nepohnul se mu ani jediný sval. Jen když ze zdola prorazil sem nevyhovitelný ston, zdálo se, že se ušklebil; ale okamžitě zase rozestřel se obličejem jeho výraz ledové lhostejnosti.

Tenkrát se k němu Drahuška ani neodvážila. Čeledin vypouštěl střely v protější srub. Šípka se osvědčovala výborně. Střely zarývaly se do dubových klád po samé peři.

IV Je mu lépe... Za několik dní bude zcela dobře! Ale pořád ještě potřebuje klidu a odpočinutí! „Mluvil tak neslychané věci. Jednotlivá jména pamatuji si však předobře... *Gostimysl, Pribigněv – Gotšalk*... Vzpomínka na tohoto dotkla se ho hrozně... Kdo byl *Gotšalk*, otec *Dobrohoste*?“

„O velikém světcu z krve vaší vypravoval jsem ti již mnoho – přemnoho...“

„Myslím také na něho každou chvíli, a modlitbu, již jsi mne naučil, každý den zrána i u večer říkávám, aby utěšil smutné, zahnal vše zlé a vyprosil nám smilování...“

„A *Gotšalk*, *Drahuško*, byl severním Slovanům svatým *Václavem*.“

„On přece jméno jeho pronášel s tak odporným hlasem!“

„On, miláčku můj, té více, jaká byla i po našich vlastech před *Bořivojovým* křtem... A kdyby nebylo bývalo toho velehradského křtu, kolik by se dnes našlo po zemích svatováclavských starců tak navlas podobných tomuto! Kolik by jich bloudilo od kraje ke kraji a nenalézali by nikde stání, nikde klidu... Oči by jim pláčem zčervenaly, hlava jejich by se hořem až k zemi nachýlila... V rodné zemi vládli by cizinci, v dědinky, kde dříve byli naši bratři, usazovali by krajany... Přetěžko si jen představit, co stalo by se ze svatováclavského dědicství! – Ale ani tušení nemáš, drahé dítě, jak nešťastné kraje, jež jsou starcovou kolébkou. Víme všechno, – víme o všem velmi dobře, a přece se mi někdy zdá, že ani skutečnost nemůže být, co zkusíš než – uměti!“

Otec Dobrohost si zakryl nyní tváře oběma rukama.

„*Gotšalk* pochopil, co může spasit jeho lid, zachovat mu jazyk a udržet slovanskému kmeni dotyčné končiny... On postřehl zrakem bystrým, co kde schází a jak odpomoci... Dokud budou cizinci říkat: „My k vám přicházíme ve jménu Páně,“ dotud budou kovat řetězy, aby je bratrům jeho za chvíle příhodné hodili kolem hrdla. Ale když sami vztýčí nad svými dvory, nad svými chatami kříž, okamžitě jim vrvou z ruky potměšile vražednou zbraň. Potom musejí Němci přijít s tváří bez škrabošky, a takto se s nimi *Boďci* a sousedé jejich dovedou spořádat důkladně... A proto začal, kde jen a jak jen mohl, všude kříže stavět, budoval křesťanské chrámy, putoval od kraje ke kraji, všude sám evangelium slovansky vykládal, ale přežil na věky, že mu krajané nechtěli rozumět. Zakrývali si uši, aby nemusili slyšet, zastírali si oči, aby nemusili vidět, dupali nohama, aby mluvčího přehlušili. V *Ratiboři* a *Rarogu* založena již i slovanská biskupství, v *Ljubici*, *Stargradě* a *Lončíně* vystavěny kláštery...“

Pokračování příští úterý

Tonda z Ledče

Dnes došel dopis s vánočním pozdravem, za který děkujeme. Odpovídám tentokrát přímo zázračně rychle; jsem už takový "váhavý střelec" - a obvykle mi trvá dost dlouho, než se rozhoupu. Snad i proto, že mi chvíli (zvíci obvykle dost dnů) trvá, než si sesumírůju myšlenky o tom, co bych měl psát. Doufám, že to aspoň někdy dopadne tak, že se to dá číst.

Ted v posledních týdnech je toho ovšem hora převeliká, o čem by se chtělo psát - není ani možné to postihnout. Byly a budou toho jistě celé knihy - a jistě už si vtipní lidé brousí tužky, aby se úkolu ujali. Předdeslal bych jen jedno - a to tam bude jistě z mnoha stran osvětleno, zdůrazněno, pochváleno: ačkoliv už jsme ani nedoufali, vězíce příliš hluboko v tom marastu, který nás obklopoval (a přesto, že jsme se zapadání do bahna bránili - však každý ví, že v bahně tonoucí vlastně zapadá tím více, čím více se snaží vyplavat), ukazuje se nyní, kolik se dobrému duchu národa podařilo zachovat při mimořádně zdravém rozumu Čechů a Slováků. Kolik nadaných, vzdělaných, nadšených, obětavých talentů přece jen vyrostlo v tom temném sklepení, ač by si byly zasloužily prostředí přímo skleníkové...

Jsmo šťastní, že jsme se toho dožili - a pevně věříme, že tentokrát jde o proces nezvratný, ačkoliv i velmi moudří a zkušení politikové varují před předčasným optimismem tvrdíce, že stalinisti ještě nebyli vytlačeni ze všech pozic.

Radost tedy máme, i když je to skutečně jen radost - řekl bych idealistická, tedy z té zázračné proměny jako takové, ze zneškodnění té strašlivé stvůry, která nám seděla na duši i na mysli - a fyzicky byla všude přítomná bezpočetnými zástupci fízů atd. Praktický užitek my staří už nemůžeme očekávat. Nemůžeme očekávat, že to, co bylo 40 let ničeno neschopnými diletanty a mafiány, se zlepší dřívě, než za snad 10 let - a to my už budeme na své nekonečné pouti... Ale jak už řečeno, převládá vysoko pocit duševního blaha nad očekáváním spíše ještě zhoršení hospodářské situace, t. j. snížení životní úrovně - i když ti nejmoudřejší, kteří ted se vlády věci našich ujali, ujišťují, že to budou dělat tak, aby životní úroveň neutrpěla - a dokonce lidumilně zdůrazňují, že ani důchodci nesmí být poškozeni. Jsem pramálo vzdělán v tak vysokých národohospodářských polohách, v kterých je potřeba takové věci uvažovat. Ale zdá se mi, že by se musel stát skutečně zázrak, aby to tak příznivě vyšlo. Raději tedy jsem připraven na to zhoršení. Byli jsme zvyklí na chudé gáže, ted jsme si zvykli na chudé penze, tak snad skutečně ještě nějaký stupeň zhoršení nás na lopatky nedostane. Tentokrát snad i to zlé, či snad jen horší, bude k dobru celku, tedy celého národa. Nedivte se, že i tuto naději vyslovuji podmíněně. Naše dřívější systémy byly jakýmiś slibotechnami, t. j. vyslovovateli planých, nikdy neuskutečněných slibů. I když mi "to nikdy nešlo do hlavy", ty naše chudícké gáže, přece jen jsem se ujišťoval, že to tedy jinak nejde, že jsme prostě chudý národ. A bylo mi to časem líto, časem mne spíše popadal vztek. I v tom vých. Německu měli lékárníci v markách tolik, co my v korunách, což v reálné hodnotě jejich a naší měny bylo vlastně 2-3x více. Podobně v západ. Německu - a to byl rozdíl ještě daleko větší. Před časem podle poznatků lidí, kteří v NSR pobývali a se o věci přesně informovali, vycházelo, že zaměstnaný lékárník, t. j. lékárník v námezdném pracovním poměru, kdyby uložil celou svoji měsíční mzdu, může si za to koupit po pěti (jiný výpočet dokonce pravil, že po třech) měsících nejlacnější auto. Velmi slušné starší auto ovšem tak za pouhou polovinu jedné měsíční mzdy. Naš vedoucí lékárník, t. j. nejlépe placený, si může koupit našeho Favorita za tři roční gáže! A o lékárních samostatných, t. j. podnikatelích, o jejich výdělcích bylo zbytečné vůbec uvažovat.

Ale chtěl jsem vlastně dospět v této úvaze k něčemu zcela jinému. Od myšlenky, že jsme tedy chudý národ a proto máme hubené mzdy, jsme časem byli jednak proskakující šuškanou, jednak z nemnoha jasných příkladů v okolí, vedeni nejprve k podezření a pak k přesvědčení, že my máme chudé mzdy proto, že si šrajtofli pěkně pěchují nejrůznější administrátoři, aparátníci, ba i tzv. politici, kteří dokonce mohli navštěvovat speciální prodejny všeho spotřebního zboží, kde za zlevněné ceny nakupovali - ne tytéž potraviny jako my, lid, ale potraviny buď pěstované na speciálních farmách (ekologicky nezávadných), nebo dovážené např. ze Švýcarska. A nešlo jen o potraviny! Ted se např. dovídáme, že existovala výsadní zdravotnická zařízení (v Praze nedávno postaveno nové za téměř 2 miliardy korun), kde např. byl jeden lékař na jednoho pacienta a k tomu dvě sestry! Z tohoto státního (ve skutečnosti stranického) zdravotnického přepychu už bylo v těchto dnech zřízeno mimo jiné dětské onkologické oddělení. Přibývá u nás dětských rakovinných nemocí - především proto, že jsme v Evropě, a snad i téměř ve světě, na posledním, nejhorším místě pokud jde např. o spad kysličníků síry (my 100 kg za rok na 1 čtver. km, Švédsko 0,6 kg!!!!).

Takhle bych vám mohl vypisovat hory a hory smutných novinek,

kteří se v těchto radostných dnech dovídáme. Vedoucí strana dostávala např. ze státního rozpočtu 1 miliardu na činnost, miliardové náklady na její stranické školy (i vysoké stranické školy u nás byly!!!) byly zahrnuty přímo ve stát. rozpočtu. Byly prostě považovány za články systému všeobecného školství!! Jistě se mnohé absurdní nesmyslnosti takového rázu dovídáte z vašich sdělovacích prostředků. Je velmi zábavné, poučné atd., ale i smutné uvažovat o tom, proč to tak bylo. Zásadní hledisko bylo to, že dělnická třída má nejvyšší cenu (i když i tu - snad kromě horníků) "brali pěkně na hůl" - v porovnání s dělnickými mzdami v kapitalistických státech). Vzdělání nemělo valnou naději na zhodnocení ve mzdě, poněvadž vzdělání jsi získal v podstatě za státní peníze - a tak státu chudě sluš a kuš! Vzdělání se prostě necenilo, inteligence byla z valné části vždycky podezřelá jako potenciální nepřítel režimu. Kdysi byl ministrem kultury řákej veleduch, jmenoval se Václav Kopecký. Na nějakém bolševickém pokecu v Plzni prohlásil, že ten, kdo čte denně Rudé právo, nabude takové vzdělání, jako kdyby vystudoval vysokou školu. Přímo nenávisť vůči inteligenci vynikal největší nevzdělanec na stolci našich presidentů - Ant. Novotný. Ten to dotáh tak daleko, že přes odpor (samozřejmě komunistického) důstojnictva, včetně generálů, prosadil jmenování generálem ničemu, který si nedokázal "doplnit vzdělání" (jako už plukovník) v t. z. večerní škole, kde měl "složit maturitu", aby aspoň nějaké, byť i pofiderní vzdělání měl. Dovedeme si představit, jaké asi vědomosti si dovolili učitelé chtít od pana plukovníka, o němž se vědělo, že je to velkoničema ve všech směrech, doslova všeho schopný, disponující vysokými známostmi... Než k věci: pan president, když zjistil, že jeho miláček plk. Šejna není na návrhu jmenování nových generálů, listinu roztrhal s tím, že když tam tedy není Šejna, nebude se povyšovat vůbec. Abych ještě doplnil: Před tím odmítl vůbec do té večerní školy dál chodit, takže ani tu quasi-maturitu neměl. Na jmenovací listinu se působením přítele presidenta přece jenom dostal, generálské výločky si mohl blejskat. Ale brzy se zablejsk i jinak: Ve velkém šmelil s jetelovým semenem, která po vagonech kupoval od stejných lotrů jako byl sám někde na východním Slovensku. V Čechách to rozprodával zemědel. družstvům - čistě soukromě. Podle bolševických zákonů to bylo mnohonásobně trestné, poněvadž v tom bylo bezmezné darebáctví a zlodějství. Bylo to neúnosné i mezi těmi mafiány z vojensko-stranicko-byrokratického aparátu, mezi nimiž se pohyboval. A tak ho chtěli přece jen stisknout. Ovšem s ohledem na jeho postavení a přítelicka - presidenta to "vyšetřování" rozběhli tak "čiperně", že semínkový generál měl dost času obstarat sobě i své "kur" pasy, viza, prachy a zdrhnout - k Američanům (pan komunista! Pokud jsme se šeptandou tady dověděli, Američané ho obvyklým způsobem vycucali jako citron a pak ho kopli do pr - zřejmě nejen podle pravidla, že všivák zůstane vždycky všivákem, ale i proto, že tak blbýho generále asi ještě "v práci" neměli. Myslím, že se mu nepodařilo nějaké důležitější dokumenty odvézt.

A pokud šlo o vědomosti - on, přítel tak vysokých přátel jako byl pan president, přece nepotřeboval nic vědět - a také nevěděl. Nevzdělaná palice, zkur. charakter v generálské uniformě nemusela u nás prostě nic vědět!

Nemohu si odpustit po tomto krátkém výletu do "starších dějin" diktatury a lotrovství stalinistického režimu aspoň několik černých perel ze současnosti, které potvrzují, že dřívější darebáctví nebylo ojedinělé, ale na podhoubí monopolní moci jedné shnilé strany se vydatně množilo. To, co povím, budou jen malé ukázky z desítek a stovek případů, které nyní vychází najevo - dřív jsme se jen tu a tam něco dověděli ze šeptandy. - Soudruh Vasil Bilak, nevzdělanec, který získal dokonce titul doktora - na to měla strana speciální vysoké školy, kde udělovali tituly DSDr. tedy doktor sociologických věd (Rerum Sociologicum Doktor). Takových je tu tisíce - už se shánějí po možnosti zaměstnání ve svém původním řemesle. Prostě: Vybraní dělníci byli posíláni do zvláštních přípravek, kde za krátko, snad za rok složili maturitu. Poněvadž učební látka byla zúžena na trochu vědomosti z komunistických katechizmů - a slyšel jsem i vyslovovat chloubu nad tím, jak "nadaní dělníci" za pouhý rok zvládnou učební látku, která se na jiných školách přednáší čtyři roky. Nič proti možnosti dané skutečně nadaným lidem, přirozeně i dělníkům, ale tady se hromadně vyráběli poslušní a většinou bez skrupulí všeho schopní bezcharakterní šaškové. Soudruh Bilak - abychom se k němu vrátili - mezi nimi, povoláním krejčí. Ten už si ted možnost uplatnění v původní profesi hledat nemusí. Před nedávnem už asi před dvěma roky se stal svoji omezeností na straně jedné a zaslepeným fanatismem stalinisti na straně druhé neúnosným i svým soudruhům. Dovedl se o sebe starat: V Bratislavě v roce 74 zadal Měst. nár. výbor generální opravu vily - rozpočet na 1,8 mil. korun. V r. 1979, po dokončení opravy, ji soudruh Bilak koupil "bratru" za 200.000,- Kčs. Totiž on koupil jeden byt. Druhý za 80.000,- koupila jeho dcera. Základní

cena této nemovitosti by musela teprve do těchto počtů být zakalkulována. Je z toho jasné, že soudruh RSDr. Bilak se obohatil nejméně o 3 mil. korun. Ejhle, representant strany proletářů! To je jen jedna jeho zlodějská akce - o dalších se asi brzy dovíme. Ale dovíme se také kolik škod nadělal našemu státu morálních a prestižních. Na ústředním výboru KSČ byl vedoucím zahraničně-politického oddělení. V té funkci poskytoval také rozhovory zahraničním novinářům, ba sám občas vycestoval na oficiální, nebo i soukromé pobyty a - tam také žvanil, že jsme se za to všichni - pokud to vůbec naše noviny se studem i bez něj otiskly - hluboce styděli.

Už před mnoha lety jsem dospěl k názoru, že zahraniční novináři usilovali o rozhovor s ním záměrně proto, aby získali kecy, které byly bohužel nejen k hanbě kecalisty, ale i naší republiky. Zvláště němečtí a rakouští zpravodajové nikdy neopoměli příležitost ostudy, kterou páchali Bilakové, namočit také naše národy. Jejich odedávna zášť proti nám vystrkovala rohy z každého takového jejich posměchu, kterému nás vydal režim a jeho představitelé.

Dneska ráno nám sdělil rozhlas přímo od pramene od zpravodaje, který tam mnoho let působí, souhrnou zprávu o některých do nebe volajících darebáctvích, které tam naše monopolní strana páchala: V K. Varech má, resp. do této chvíle měla 21 vládních, t.j. partajně-komunistických vil, samozřejmě těch nejpřepychovějších. Napříště se v nich - při obvyklém plynulém provozu bude moci vystřídat 30 tisíc pacientů - vzhledem ke kvalitě objektů - devizových! Dosud byly pro naše nejvyšší šlechtice využívány tak, že se jich tam vystřídal 1.500 za rok!

Jak už jsem poznamenal, radostné dny naší něžné studentské revoluce, která dojíhá až k slzám, jsou hrubě kaženy těmito denně po desítkách odhalovanými černými zprávami - či spíš černo-rudými. Když jsme si to nechali tak dlouho trpně líbit, to bezmezně ponižování, okrádání, oblbování, je konec konců jen malým trestem smutek, který následuje po takovýchto odhaleních. Ostatně ta jsou - i když jde o miliardy našich peněz každoročně rozházených, rozkradených - jen malou kapkou v moři špíny, která nás za těch 40 let zalila. Škod všeho druhu je bezpočet a lezou na světlo boží ze všech temných děr.

Ještě k něčemu je to však dobré: Aspoň teď naprosto definitivně víme, proč jsme byli žebrácky placeni a proč státní kase, hejny kobylek po léta vyžirané, nezbyvá na slušné penze pro řadový plebs. V celém tom socialismu u nás nešlo snad nikomu z trochu vyšších funkcionářů mezi řadovými, prostými lidmi všech společenských kategorií, tedy i dělníků a členů strany bylo mnoho idealistů a poctivců, kteří obětavě dřeli a starali se o nic z těch vidin, které teorie socialismu, jak nám ji namlouvali v nespočetných povinných školeních, hlásala, nám lživě namlouvala. Šlo jen o to zbatit dřívější zámožné jejich majetku, který oni získali prací rukou i ducha namnoze za mnoho generací a přisvojit si ho pomocí loupeže a podvodů. Kapitalista se musel o svůj, svým přičiněním získaný majetek starat, při čemž nesl řadu rizik. Socialističtí velmožové jen ukradli, vykorumpovali, vyšmelili. Rizika žádná nenesli. Ve fabrice hospodařili tak, že když ji přivedli na huben, nezkrachovali. Jejich neschopnost, neschopnost diletantů dosazených z řad straníků, když zkrachovali, jsme prostě zaplatili my všichni, poněvadž schodek byl dotován ze státní kazy. Dokonce je řada podniků, kde už mnohá leta je schodek hospodaření jako samozřejmý předpokládán a v rozpočtu plánován!

Studnice kalu, v níž tonulo u nás doslova všechno, je bezedná. Těžko bude vůbec možnost všechno to podchytit a zhodnotit. Tím spíše ne, že teď bude nutné soustředit všechny síly k nápravě závratných škod. Snad tedy, podaří-li se vzkřísit mladší generace, a já věřím, že se to podaří, se tento národ dopracuje něčeho lepšího. My staří už musíme v té nuzotě dožít. Hlad a zima na nás snad netrhne, umírat snad budeme moci aspoň v minimálním zaopatření. Ne tedy v takových poměrech skrouvňoučkových, v jakých žijeme nyní, ale v nějakém ještě skrovnějším minimu. Ti, kdož se zuboženého státu teď ujímají, sice ujišťují, že životní úroveň ani u důchodců se nesmí snížit, ale já si nedovedu představit, že by se jim to podařilo. Věřím, že nás nechtějí opíjet rohlíkem, že nelžou a že udělají všechno pro splnění toho, co slibují a předpokládají. Také jim - v zájmu jich samých, aby zdarem svým předpokladů a plánů byli odměněni za nelehkou práci, k níž se zavázali, získali nadšení k práci další - tak tedy: také jim držím palec. Splnění předpokladů našich nových představitelů přeji i mladším generacím, které by se toto zlepšení ještě dočkali, přeji to i těm nejmenším - všem dětem včetně našeho Ondry, Jakoubka, Tomáše, přeji to celému národu. Cítím to tak, že tento národ, tak sužovaný po celá staletí, zašlapáván do prachu podřadnosti, sotva užil dvě desetiletí svobody, upadl - až na krátkou chvíli po r.45 - do nových hněvů a neštěstí, při nichž šlo doslova o život - nejprve i fyzický, pak především morální. A co je horší? Která z těch dvou smrtí? A jsem přesvědčen, že tento národ má plné právo konečně vyplout na klidnější hladinu svého života, aby mohl - zajištěn před

takovým plýtváním energií, k jakému je už půl století opět nucen - v pokoji rozvinout svoje schopnosti, duševní i manuální kapacitu - ke spokojenému a šťastnému životu svému, ale i ostatních národů. (Mám ovšem obavu, že národnostně budeme nadále znova ještě více ohroženi, než dosud - neonacisti, sudetátští revanšisté, drangnachostenoví pangermánští vlastenci, prušácká zpupnost atd. atd. opět vystrkují víc hlavu - tak jako jí nezastrčili do svých zbahnělých doupat po celou dobu od r.45. Není divu, i němečtí kancléři - dříve Adenauer, nyní Kohl, - zakukleně hecují, na revanšistické srazy každoročně jedou většinou sami a pronášejí povzbudivé výzvy, nebo posílají své ministry s týmž poselstvím - ale to je obsáhlá záležitost, o tom dnes dosti.

Nevím, ale myslím si, že asi těžko vás o těchto věcech - pro zámoří patrně nezajímavých, nebo považovaných za nepodstatné žabomyší strkanice těch věčně se svářících Evropanů. Jak moc se ovšem mýlí! V Evropě nebude skutečný, bezpečný mír, dokud Němci nezmění svojí mentalitu. Kdy ji změní, kdo je naučí a přesvědčí? Oni jsou prostě vždy utiskovaní, oni mohou způsobit jakoukoliv hrůzu celé Evropě, ale ani v nejmenším nejsou ochotní nejen přijmout přiměřené následky. Oni každé opatření k zajištění bezpečí proti jejich hrozbě, považují za nepřístojné, za opovážlivost, která je ponižuje a uráží. A proti tomuto "bezpráví", které se jim děje, jsou téměř jako jeden muž hotovi kdykoliv zatroubit na feldtrompete do "spravedlivého boje za svatá německá práva". Svatá německá práva? - to jsou všechny jejich šovinistické požadavky - teď momentálně opět především vůči Východu, jehož bolševictví, byt vnucené, se jim hodí do pytle falešných argumentů, podporujících jejich zaměření na revanž. Jinak jejich choutky vůči Dánsku (Šleswik-Holštejn), Belgii (Malmédy), Francii (Alsasko, Lotrinsko), Itálii (kus Tyrol pro soukmenovce v Rakousku) jsou pochopitelně teď utlumeny - vůči přátelům v Nato, EHS a jiných paktech nelze přece takhle vystrkovat rohy! A ti přátelé také tak docela nevěří - především Francie. Proč by jinak tak vytrvale hledala dorozumění s Ruskem, dokonce i s tím minulým, stalinsko-bolševickým, resp. brežněvským).

Tak to byla příliš velká závorka - k odbočení do této jedné bolavé sféry, která mi do budoucnosti nedává spát. Jaké jsou o této věci u vás informace, jaké názory? Považuje se to opravdu jen za žabomyší potyčky Evropanů? Ve skutečnosti stále ještě, tak jako v minulosti, jde - tváří v tvář trvajícím Drang nach Osten - o život českého národa. Existuje za mořem nějaká možnost ovlivnit tamní mínění? Zvedne se tam aspoň někdy nějaký vysvětlující hlas?

.... Tak rozsáhlé odbočování od tématu příbuzenského dopisu, je asi přímo mojí mentální úchylkou. Tak prosím za prominutí, že rodinnou korespondenci takhle zatěžuji a její původní, tedy právě ten rodinný smysl, zatemňuji. Takže nadále jen o věcech rodinných:

Ríša svým výrokem "jen aby to tak zůstalo", mne přece jen nutí opět - i v rámci rodinných věcí - zabrousit do "nerodinných", již dnes mnou tolik vyvětraných záležitostí. Ríša a Mařenka! Téměř všechny síly, které by mohli se pokusit o nějaký puč, jsou paralyzovány, dělnické milice odzbrojeny, stalinisti z nejrůznějších vyšších pozic odstraněni, armáda, resp. její ministr donucen veřejně prohlásit, že v žádném případě do věcí nezasáhne. A i kdyby chtěla - byla by to sice zlá věc - snad i občanská válka - ale drtivá většina vojáků, kromě vyšších důstojníků, by neuposlechla rozkazů k zardoušení sametové, laskavé revoluce! Už jde jen o to, jak rychle se podaří vyměnit zbytek neschopných fanatiků za rozumné lidi. Ne, nemůžem tentokrát prohrát!

Výstřížek "Americký dolar - 105 Kčs" patří, resp. fakta tam obsažená do té dlouhé řady hrůz, jimiž nás stalinsko husákovský režim zavlekl. Ještě, že těch dolarů se zde nevyskytuje příliš mnoho. U nás je dost individuuj, veksláků a různé jiné verbeže, která by to uměla dokonale využít - k další škodě našeho zuboženého hospodářství. Zdravím oba.

FISL	STUDENT LOAN PAYOFF PROGRAM For Defaulted Student Loans	FISL
GSL		GSL
Stafford		Stafford
SLS		SLS
PLUS		PLUS

If you're in default on a guaranteed student loan ... you may be eligible for a special program that lets you pay it back without penalty or collection charges. (These charges can amount to as much as 35% on your total debt.)

But you have to act now ... to take advantage of this special program, you have to pay your loan in full by August 31, 1990.

For further information ... call the guarantec agency that holds your loan, or call the U.S. Department of Education's toll-free number:

Federal Student Aid Information Center: (800) 333-INFO

10 DENNI HLASATEL
17. KVĚTEN 1990

Century
21

RBI, INC.
9025 West Cermak Road
North Riverside, Illinois 60546
Business (708) 442-0444
Residence (708) 579-0545
Pager 817-0782

MILLIE
KOLESKE

mluvíme česky

6526 W. 41st St., Stickney,
3417 S. 57th Ave., Cicero,

2638 S. Euclid, Berwyn

1135 Cleveland, LaGrange Park.
Jed'te okolo se podívat anebo
zavolejte o další informaci.

HOUSE for SALE
WESTCHESTER, by OWNER
2 bedrm. brick corner ranch,
full basement, central air
cond., large lot.
Price \$ 110,000
Tel.: (708) 562-0398

Apt. for Rent

5 large rooms, 2 bedrooms, near Austin
and Cermak. Heated. Call after 6 PM -
656-3610.

PRONAJMU

4 místnosti (2 ložnice) s topením
a chlazením, prádelna k disposi-
ci, pro starší lidi, no pets. \$400
měs. Tel. 656-2010.

Kde možno koupit Hlasatel:

Austin a Čermák Rd.,
ve stánku Cicero.

Miloš Pancner,
6038 W. Čermák Rd., Cicero.

Prague Sausage,
6312 W. Čermák Rd.,
Berwyn - pouze nedělní

Redakce Hlasatele,
6426 W. Čermák Rd.,
Berwyn.

Fred Pancner,
6514 W. Čermák Rd.,
Berwyn.

Roh Oak Park a Čermák Rd.,
Berwyn - stánek.

26th a Ridgeland,
Berwyn, stánek - nedělní.

Čermák Rd. a Ridgeland,
Berwyn, stánek - nedělní.

Čermák Rd. a East Ave.,
Berwyn, stánek.

V New Yorku: Candy Store,
1437 - 1st Ave.,
New York, N. Y.

MIKI SPIGL

Cermak Road Realty
6226 záp. Čermák tř.
Berwyn, Ill.
č. tel.: 484-4800

Dům o 16ti bytech, Jižní Cicero, 16 roků
starý. Příjem \$ 72.500

Naším milým čtenářům na vědomí:

Při prohlídce knih jsme
zjistili, že mnoho našich
čtenářů "čte na dluh". Pro-
to jsme byli nuceni rozeslat
velký počet upomínek, což
nám zabralo hodně času, a
také stálo hodně peněz za
poštovné, které je dnes vyso-
ké. Prosíme, zasílejte před-
platné včas. Děkujeme.

Nová služba návštěvníkům Prahy

Využijte možnost zajištění si hluboký zá-
žitek při Vaší příští návštěvě Prahy. Agentura
OVATION Vám může ve velmi krátkých
lhůtách zaslat vstupenky na představení
Národního divadla, České filharmonie, La-
terny Magiky a divadla Na Vinohradech.
Kontaktujte nás na tel. číslech švýcarské sítě
(4122) 616-296 (česky) nebo (4156) 964-856
(anglicky), případně pláte v obou jazycích na
telex (4122) 616-296 anebo adresu:

OVATION, Rotrichstrasse 3,
CH-5452 Oberrohrdorf, Švýcarsko.

*****

Nová kniha

Právě vyšla kniha Petra Roma-
na "Vlečen pod šibenici". Autor
odsouzený k trestu smrti, očitý
svědek, poutavě a s napětím
vypráví o období stalinismu v naší
vlasti. Kniha by měla být v každé
rodině a měli by ji číst příslušníci
všech generací. Cena 20 dolarů
plus 2 dolary poštovné a expedice.
Objednávky: Editions VERI-
TAS, C. P. 2130, Ste-Julie, Qué.,
Canada J0L 2C0.

Různé

ČS. SVĚT se stal konečně ča-
sopisem pro všechny Čechy a Slo-
váky žijící mimo vlast. Pomozte i
Vy zajistit jeho další vycházení.
Objednávky, roční předplatné
(32,- DM, 19,- \$, 110 Ffrs, 225
öS), jakož i příspěvky na fond
časopisu zasílejte na adresu: ČS.
SVĚT, Vinohradská 46, 120 41
Praha 2, ČSSR.

Help Wanted

Bartender - Kitchen help -
Waitress - part time or full time.
Tel. 484-6733.

POSTAL JOBS

Start \$11.41-hr. + benefits.
For exam and application infor-
mation, call 7 days 8am to 10pm
1-216-324-2102 ext. 102.

PRÁCI HLEDÁ

42letý věrný a poctivý Čech.
Chce přijet do USA; je vyučený
zámečnický, svářeč (electric arch
and flame). Přijal by jakoukoliv
práci. Má základní znalosti v
angličtině. Můžete-li pomoci,
pište do Hlasatele.

Zn. 'Pod kostelíčkem'

*****

POTŘEBUJETE

koupit, prodat, pronajmout,
hledáte či nabízíte zaměstnání?
Hledáte seznámení?

Volejte přímo naše. odd.

MALÝ OZNAMOVATEL

Classified

749-1891 nebo 749-1898

*****

Wanted

CANCER PAD MATERIAL
by Church Ladies who make up
cancer pads free for the Cancer
Society, bed sheets, towels,
blankets, etc. are needed. Will
pick up. Please call Norm at
708-863-8979.

*****

Noví emigranti

Jsme noví emigranti z Česko-
slovenska. Přijeli jsme do USA
27. března 90 z Recka, kde jsme
čekali 20 měsíců na emigrační
visum. Přijmeme každou práci
nebo finanční pomoc od krajanů v
USA. Bydlíme prozatím u pana
Kantora, 2311 S. Cuyler, Berwyn,
Ill. 60402. Tel. (708) 484-1018.
Děkujeme.

Manželé Robert a Karin Kochovi
(noví emigranti z Československa)

*****

(212) 484-1118
marina's
BEAUTY SALON
Home of the finest permanent waving
Visit Marina's new
salon - formerly at
26th St. & Hamlin.
now at
6234 W. Cermak Rd., Berwyn, IL

"Není nic jiného opravdovým
bohatstvím než práce člověka."

- P. B. Shelley

Trička s V. Havlem

Plánujete cestu do ČSR a neví-
te jaký dárek přivést? Nemůžete
se rozhodnout jaký dárek věnovat
svým přátelům? Rada je lehká!
Tričko (T-Shirt) s portrétem no-
vého československého presidenta
VACLAVA HAVLA.

K dostání za \$8.50 pouze v
Bohemian Crystal, 639 N. Black-
hawk Dr. Westmont. Tel.: (708)
789-1981.

Různé

Mám 33 roků a vel'mi tůžim
sa dostat' do USA. Mám serioz-
ny pristup k starším l'ud'om, a
preto by som ich chcela opatro-
vat' a takto im spríjemňovat'
chorobu, alebo starobu. Može to
byť aj človek pripútaný na lôžko.
Bola by som rada keby o túto
ponuku prejavil záujem krajan zo
Slovenska, s ktorým by som sa
mohla bez problémov dohovoriť.
Keby však prejavil záujem aj vrátiť
sa do rodného Slovenska, mohla
by som mu zabezpečiť' opateru v
našom novom rodinnom dome na
Východnom Slovensku. Stačí na-
písať na vyššie uvedenú adresu.
Bližšie informácie o mne a prí-
padne fotografie nášho rodinného
domu na požiadanie zašlem.

Za kladné vybavenie mojej se-
rioznej ponuky Vám vopred d'a-
kujem.

Adresa: Agnesa Fedorišinová,
072 23 Staré č. 110, okres Mi-
chalovce, Česko-Slovensko, Eu-
ropa.

Ona (v hôrných kúpeľoch):
"Povedz mi, čo je to za pustov-
ník, na ktorého vy mužskí chodíte
pozerať asi desaťkrát cez deň?"
On: Pst, to je bartender."

Video služba

Na objednávku vám natočím
jakoukoliv událost v ČSSR a
zašlu vám ji na udanou adresu v
USA. (*Rodinné události, folk-
lorní festivaly, rodnou vesnici,
příbuzné, přátele...). Pište na
adresu: Petr Zajíc, Energetik,
69612 Hovorany 734, Morava,
Czechoslovakia.

č. tel. 0 11 42 62895238

33.000 procent nebo o brutalitě páchané na tisících politických věznicích - nepřispělo k nepopulárnosti Ortegy? Z národa čítajícího jenom 3 milióny lidí, kolem 35.000, tedy jeden Nikaragujec z devíti, uprchlo do exilu, aby uniklo marxistickému útisku a konfiskaci majetku. Byli Nikaragujci nadšeni 35-ti procentním stupněm nezaměstnanosti a nedostatkem spotřebního zboží? Tři komerční televizní sítě nevedly tyto faktory ve svém zpravodajství o volební kampani a volbách samotných.

Peter Jennings prohlásil na ABC-TV před volbami: "Až bude nikaragujský lid volit ve svých prvních svobodných volbách v deseti letech, pravděpodobně zvolí Daniela Ortegu." Jennings citoval na podporu svých slov výzkum veřejného mínění zveřejněný ve Washington Post, který ukazoval, že Ortega vede před presidentskou kandidátkou UNO Violetou Chamorrovou v poměru 48 procent ke 32 procentům. Jennings ale neprozradil, že tento výzkum veřejného mínění byl proveden sandinistickou výzkumnou organizací INOP, vedenou bratrancem presidenta Ortegy Marvinem Ortegou. Jennings asi nepoukázal na to, kolik Nikaragujců odmítlo se k výzkumu vyjádřit ze strachu z odvety od ministerstva vnitra. Jiné průzkumy veřejného mínění prováděné Kostarikánci správně ukazovaly na to, že Chamorrová zvítězí. Žádná z našich televizních sítí nepoužila těchto průzkumů veřejného mínění.

Ronnie Lovler z CNN předpovídal před sčítáním hlasů: "Ortega se bude dívat zpět na tento den obratu v jeho životě, kdy demonstroval před celým světem, že z jednoho kdysi partyzánského bojovníka se stal opravdový státník a vyvolený vůdce svého lidu".

Na CBS-TV se v předvolebním zpravodajství hovořilo takto: vítězství sandinistů změní americkou politiku. Nevyslovený předpoklad byl, že Washington se mýlí v podporování opoziční koalice UNO a ozbrojeného domácího hnutí odporu, *contras*, kteří udržovali při životě zranitelnost sandinistů.

Po vítězství Chamorrové televizní sítě začaly přicházet s komentáři, že voliči si zvolili kandidáta zastávajícího soukromé vlastnictví, aby tak zastavili ekonomický nátlak Spojených států. Ale přestože Spojené státy plně obchodovaly se sandinisty od července 1979 do dubna 1985, zesocialisované hospodářství šlo od deseti k pěti, rapidně se zhoršovalo. Po několik let používali televizní reportéři slova přivádějících do bludů. Sandinisté nebyli nikdy víc než jen "levičáci", ačkoliv Daniel Ortega a ministr vnitra Tomas Borge se sami nazývali marxisty.

Ministr zahraničí Miguel D'Escoto ve své knize "Liberation Theology" tvrdí, že slouží Kristu a Marxovi. To se nikdy nedostalo do televizních zpráv. Pomoc Spojených států poskytované bojovníkům za svobodu, kterým se v negativním slova smyslu říkalo *contras*, se vydávala za masivní zasahování do vnitřních záležitostí. Ale sovětské a kubánské vojenské pomoci dodávající sandinistům nejmodernější zbraně a bilióny dolarů v jiné vojenské pomoci se říkalo podpora v obraně.

V Nikaraguy televizní sítě citovali kritiky říkající o *contras*, že to jsou teroristé. Ale v sousedním El Salvadoru si marxističtí protivládni povstalci dali jméno po Farabundovi Martimu, který byl generálním tajemníkem salvadorské komunistické strany. A přesto se o nich psalo jako o bojovnících za lidská práva. Navzdory mnohým zprávám vládních výzvědných služeb o výcvikovém táboře Organizace pro osvobození Palestiny (PLO) v provincii Esteli v Nikaraguy, jenom hrstka konzervativních novinářů o tom podala zprávu. Televizní sítě nic. Když sandinističtí vládní činitelé konfiskovali soukromé majetky bez náhrady sami pro sebe, televizní sítě mlčely. Všech sedm soudců Nejvyššího soudu v Nikaraguy jsou sandinisté a zůstanou u moci do roku 1993. Poražený prezident Daniel Ortega převedl mnoho výkonných mocí na soudní systém. Opoziční koalice paní Chamorrové - UNO - má 51 křesel v novém parlamentu o 92 místech. Chybí jí tedy čtyři hlasy, aby opozice mohla změnit marxistická ustanovení v ústavě. Ústava nazývá ozbrojené složky "Sandinistickou lidovou armádou". Toto jsou zprávy, které by měly být součástí zpravodajství o Střední Americe.

Rozhovor . . .

kde přestal a pak jsme samozřejmě mluvili o situaci, která je dnes a všichni z nich byli optimističtí. Hovořili jsme také o tom, že situace v Československu bude vyžadovat uskrovnění a lidé myslím jsou ochotni si na čas utáhnout opasek, když přesně budou vědět, k čemu toto opatření úsporné opatření povede a kam vede cesta.

Pane Lamberský, vy jste z Prahy pro nás referoval o sjezdu Československé strany lidové. Já bych se vás dneska jenom v této souvislosti chtěl zeptat, co vás jako jednotlivost nejvíce na tom sjezdu zaujalo, co byste chtěl vypíchnout?

Myslím, že nejdůležitějším momentem tohoto sjezdu bylo oznámení o dohodě mezi křesťansko-demokratickým hnutím na Slovensku, mezi Československou stranou lidovou a mezi křesťansko-demokratickou stranou, protože tato dohoda byla prakticky výrazem česko-slovenské spolupráce; takto ji také delegáti hodnotili.

Vy jste se pohyboval v Československu nejenom ve velkých centrech, nejenom v Praze, byl jste také na venkově nebo v menších místech, jakým způsobem na vás působil venkov? Je stav na venkově stejný jako ve městech, nebo jste viděl nějaký rozdíl?

Myslím, že je tam podstatný rozdíl, pokud jsem mohl navštívit venkov, zejména moravský venkov, tak tam samozřejmě existují ještě staré struktury, OF se tam málo objevují a lidé jsou tam politicky nepochybně méně informovaní než ve městech, ale všude jsem se setkal přesto s obavou, aby ty volby, které jsou za necelý 1 měsíc, dopadly dobře a tak, aby se vlastně demokracie v Československu upevnila a měli jsme tam řadu rozhovorů, měli jsme také interview v brněnském rozhlasu, kde jsme se této otázce věnovali, protože tam mají někteří lidé obavu, že občané v Československu využijí svobody tak, že volit nepůjdou. Tam jsme hovořili o tom, že to je velká šance komunistů, kteří každý hlas, který bude, bude neplatný, nebo který každý občan, který nepůjde volit, prakticky napomáhá nepřímo komunistům.

A jsme vlastně u voleb. Co myslíte, z vašich rozhovorů v Československu, co od nás, od Svobodné Evropy, lidé v období předvolebního období vlastně očekávají, co od nás očekávají v období obnovy demokracie všeobecně a očekávají od nás ještě vůbec něco?

Především mě překvapilo, že lidé na venkově mně vesměs říkali: Prosím vás, nezastavujte vysílání, vysílejte dál v plném rozsahu, my vás potřebujeme a dále žádali, abychom v našich pořadech se intenzivně věnovali informacím o demokracii na Západě - o způsobu voleb, o politických stranách na Západě, protože vidím skutečně, že těch 40 let tam zanechalo stopy a že tu mezeru je nutno vyplnit a máme k tomu málo času. Totéž jsem doporučoval pracovníkům v Československém rozhlasu, respektive oni žádali stejně tak nás, abychom jim v této práci pomohli.

Nový sklad keramiky z Československa je už vystaven v našem obchodě

Těšíme se na vaši návštěvu!

Máme z Československa a jiných zemí největší výběr KRISTÁLOVÉHO SKLA. Pravé české GRANÁTY a jablonecká BIŽUTÉRIE.

Dámské ručně vyšíváné BLUZY, vyšíváné OBRAZY Prahy nebo Bratislavy - ZÁSTĚRY a PENTLE ke krajům. KAPEŠNIKY, vlnené ŠÁTKY a PANENKY v krajích.

CUKROVINKY, BONBONIERY čokoládové KAFÍČKO s rumovou příchutí.

Do KUCHYNĚ mák, kmín, trhané krupky, sušené hříbky a kuchyňské koření. Mlýnky na maso a nástavce na děláni cukroví. Mlýnek na housku, kráječ knedlíků, strojek na děláni halušek, kuchyňské váhy, formičky na cukroví a bábovky.

Rekordy, kazety, zábavné knihy, slovníky, učebnice a obrázkové knihy pro děti.

BLAHOPŘÁNÍ v různých řečích - anglické, české, slovenské, polské, německé a italské.

TUZEX - potravinové balíčky bez cla nebo peněžní poukázky do Československa - vyřizujeme rychle a spolehlivě. Různé katalogy k dostání zdarma na požádání.

F. Pancner, Inc.

6514 W. Cermak Road - Berwyn, IL 60402

Obchodní hodiny:

Pondělí - pátek od 9.30 ráno do 6.00 večer;
v sobotu od 9.00 ráno do 6.00 hod. večer; zavřeno v neděli.

Tel.: (708) 484-3459

SINCE 1921... First National Bank of Cicero

Provádí bankovní služby veřejnosti.

Základ spolehlivé společnosti
6000 West Cermak Road.
2500 South Cicero Ave.

Cicero Illinois 60650 Phone 780-5000 Member FDIC

Bitva u Sokolova, mýtů zbavená.

Tomáš Krystlík a Martin Štěpánek

Je 8. března 1943, mrazivé ráno. Nade dnem mělké pánve v jehož středu leží pár domků, chalup a pravoslavný kostel, vychází mrazivé, předjarní slunce. Krajina je pokryta sněhem, který tlumí krákání vran a rozbušená srdce mužů. Nikdo zatím ještě netuší, že toto místo za pár hodin vejde do dějin druhé světové války a do dějin našeho válečného odboje. Toto místo se jmenuje Sokolovo.

Zde, v Sokolovu, se připravuje na svůj bojový křest část naší východní jednotky v SSSR, první rota pod velením npor. Otakara Jaroše. Jejím úkolem je zastavit očekávaný útok německých jednotek z jihu ve směru Charkov, který se podařilo Sovětské armádě znovu dobýt. Především nedovolit Němcům přejít zamrzlou řeku Mžu, která od severu tvoří kolem Sokolova lyricky meandr. Zatím ještě nikdo netuší, že právě tato říčka sehraje roli, která celou událost změní ve frašku.

K přímé podpoře Jarošovy roty v Sokolovu byl určen sovětský dělostřelecký pluk, který neměl více než 4 děla, po pravé straně druhé a třetí roty čs. praporu umístěných na protilehlé, severní straně Mže. Vlevo od nich je sovětská tanková divize, mající pouze čtyři tanky. Celé uskupení na opačném břehu Mže mezi Artuchovkou a Mirgorodem doplňovalo družstvo sovětských samopalníků. Čs. prapor je vyčerpán, má za sebou 13 dní nočních pochodů po 40 a více kilometrech při až tricetistupňových mrazech. Mnozí jsou ještě zesláblí po věznění v sovětských koncentracích.

Jaké jsou jejich skutečné šance, to nám řekne pohled na počty. Jarošova rota, která má nést největší tíhu útoku, čítá 360 mužů; kromě běžné výzbroje disponuje pouze dvěma protitankovými děly a osmnácti minomety. S tím budou Čechoslováci vzdorovat v prvním sledu dvanácti tankům a třem stovkám mužů. K nim se však v průběhu boje připojí dalších 60 tanků, 20 obrněných transportérů a 2 prapory samopalníků.

Ví plukovník Svoboda, že posílá své muže na jistou smrt? Sovětské velení si uvědomovalo, jaké jsou možnosti československé jednotky; chtělo jí poslat proti maďarským částem, které bojují po boku Wehrmachtu. Na Svobodovu a Fierlingrovu námitku, že Čechoslováci chtějí bojovat proti nacistům, ustoupilo a dalo souhlas. Co tehdy vedlo Svobodu a Fierlingra k rozhodnutí vrhnout nezkušené a zesláblé československé vojáky do nerovného boje?

Kdo je npor. Otakar Jaroš, kterého dosavadní historiografie líčila veskrze kladně? Všichni, kteří jej znali z důstojnického učiliště v Hranicích na Moravě, se shodovali v názoru, že to byl prvotřídní důstojník, avšak nesmírně náladový, nevyzpytatelný, ba i ješitný.

V SSSR má Jaroš problémy se Svobodou. Nevází si příliš Svobodovy meziválečné vojenské kariéry, coby velitele rámcového pluku a učitele maďarštiny na pražské kadetce. Stejně tak má Svobodovi za zlé, jeho umírněný postoj vůči kryptokomunistickým buňkám, které v čs. jednotce vznikají a jsou v naprostém rozporu s tehdy platnými vojenskými řády. Problémy jsou však oboustranné. Svobodovi trvalo dlouho než Jaroše vytáhl z nebezpečného incidentu. Jaroš si totiž, ještě před nasazením do bojových akcí, zkoušel své střelecké umění na sádrové bustě V. I. Lenina.

O tom, proč byla obrana Sokolova přidělena nakonec Jarošovi, existují dvě verze. Podle první se chtěl Svoboda zbavit stále nepohodlnějšího podřízeného. Podle druhé si o tento úkol řekl sám Jaroš, neboť si uvědomoval, že dříve či později musí mezi ním a Svobodou dojít k osudovému konfliktu.

Pro druhou verzi by hovořila i ta okolnost, že Jaroš, přes přísný zákaz, nastoupil do bitvy se zlatými distinkcemi a s bílou dohodou. Jaroš, vojenský profesionál, musel vědět, že z této bitvy pro něj není návratu. Ostatně průběh boje a Jarošovo chování v něm tomu vysloveně nasvědčuje.

Vratme se však na sokolovskou pláň. Mráz polevil a slunce září na jeviště nadcházející tragédie. Je 13 hodin, 30 minut. Nepřítel zahajuje útok. Z lesíku se vynořují první tanky. Obránci spouštějí palbu a tři tanky, ze kterých se valí kouř, se zastavují, posádky opouštějí hořící obrněnce. Našich se zmocňuje obrovské nadšení, když vidí nehybné tanky a jejich osádky prchat pod ochranu lesa. Nikdo z obránců neprohlédl starou válečnou lest. Ani důstojníkům velitelského štábu nepřišlo na mysl, že by zasažené tanky byly schopny akce. Němci provedli takzvaný průzkum bojem. Zasažení tanků pouze předstírali. V každém z nich totiž zůstal jeden pozorovatel, který periskopem sledoval bojiště a souřadnice opěrných bodů obránců rádiem hlásil svému štábu. To byl jeden z rozhodujících momentů pro tragický výsledek bitvy; v následujícím dělostřeleckém útoku byly všechny československé protitankové zbraně vyřazeny z boje. To je signálem k zahájení definitivního útoku. Z lesa nad Sokolovem se valí jeden tank

Návrat Komenského

Blanka Kolinová
Josef Brůžek

Již přes dvacet let se u nás takřka ilegálně rozvíjí obor dramatická výchova. Něco přes dvacet let bylo štěstím, že žádná z vládnoucích garnitur doby normalizace neprojevovala o dramatickou výchovu zájem a blahosklonně ji trpěla jako "jen takové to hraní si s dětmi". Po dvacet let se tyto vládnoucí kruhy pokoušely prostřednictvím struktur školství znormalizovat ty dovednosti dětí a mládeže, mezi něž patří schopnost komunikace, rozvíjení fantazie, kolektivního citění, tolerance, lidství... a mohli bychom pokračovat až k takovým pojmům jako je osobní svoboda, i umění zacházet s ní, nebo občanské citění.

Tak jako v genech dědičnost, i v obyčejné dětské hře je zakódován vývoj a rozvoj budoucí osobnosti. Hra, smyslu plná a cílená, je základním stavebním kamenem dramatické výchovy.

Dramatická výchova je způsob utváření vnímavých jedinců, jejichž hlavním cílem není pouze JA, ale i MY. Dramatická výchova je tudíž prostředkem při rozvíjení citu pro demokracii a demokratičnost. Není tedy divu, že dosud nebylo možno otevřeně proklamovat, že při vytváření základů naší, československé dramatické výchovy, jsme vycházeli z pramenů anglických, amerických, skandinávských, holandských, rakouských či západoněmeckých. Nebylo možno veřejně vyhlásit, že dramatická výchova je v naprostém rozporu s ideologií a záměry stagnace, formálnosti, verbalismu, okázalosti a nevráživosti člověka k člověku.

Pravda. Příliš se nehovořilo, nevyhlašovalo ani neprohlašovalo. Zato se v tichosti vytvořil kádr odborníků, kteří prostředky výchovy dětí dramatickou hrou s dětmi pracovali a dosahovali úctyhodných výsledků.

To byla minulost. Nyní ale chceme více.

Chceme, aby dramatická výchova byla alternativní možností výchovy dětí (tak jako v cizině) i v našich školách.

Chceme, aby na vysokých školách s oborem pedagogiky vyrůstali noví odborníci, kteří by prostředky dramatické výchovy ovládali a uměli je používat.

Chceme, aby se ve školách, za využití metody dramatické výchovy, mohly vyučovat některé vhodné předměty (např. vlastivěda, jazyky, literatura, dějepis...).

Chceme, tak jako své dědičné znaky v genech, plně a vyčerpávajícím způsobem využít dětské hry k rozvoji nového člověka v nové společnosti.

O dramatické hře se bude v nejbližší době v souvislosti s výchovou mladého člověka jistě mnoho hovořit.

Proto již nyní voláme po odborné literatuře dramatické výchovy, po odborných státních zkouškách dramatické výchovy, po dramatické výchově jako odbornosti.

Příští generace si tuto péči zaslouhuje.

Blanka Kolinová
Josef Brůžek

za druhým. Nic jim nestojí v cestě. Přibližně 70 německých tanků s 20 obrněnými transportéry se probíjí do středu Sokolova. Rozpoutává se krvavá řež. Plamenomety zapalují Němci chalupy, dochází k boji zblízka. Obránci střelbou odřezávali pěchotu od tanků. Tanky nebylo možné ničím zastavit. Rusové poslali na pomoc jednu katuši, která vystřelila jednu salvu a zmlkla. Více munice nebylo a katuše odjela. V té chvíli už byla čtyři sovětská děla na opačné straně řeky zničena. Německé tanky se blížily ke kostelu, kde byla Jarošova pozorovatelná. Kolem 17. hodiny telefonuje Jaroš naposledy se Svobodou. Hlásí beznadějnou situaci. Svoboda slibuje pomoc v podobě jedné čety a sovětských tanků a zakazuje Jarošově četě, která nemá žádné prostředky, jak postupující německé tanky zadržet, ustoupit. Nevýznamná pomoc a nesmyslný rozkaz.

Příroda chystá hořkou pointu. První tank ironií osudu najel na československou minu, druhý se srdnatě pouští na první pohled pevný ledový příkrov řeky Mži. Beznadějně se však propadá na její dno. Přečhod přes řeku není možný. Tady už na Charkov žádný německý tank neprojde. Doráží slíbená četa čs. vojáků, která zdecimování obránců Sokolova nemůže v žádném případě zabránit. Obzvláště urputně, do posledního dechu, bojují židovští vojáci, kterých je v Jarošově rotě většina. Uvědomují si, že nemají východisko a co jim hrozí, padnou-li Němcům do rukou. Němci, když dopadli židovské vojáky, pověsili nebo připoutali na kůly jejich mučením zohavená těla na severním okraji Sokolova, aby to bylo vidět i na protilehlém břehu řeky Mži. Teprve v 7 hodin večer přichází od velitele praporu rozkaz k odchodu ze Sokolova a stažení se na severní břeh Mže.